

<i>Naziv kolegija</i>	Uvod u znanstveno istraživački rad			Kod kolegija	
<i>Studijski program Ciklus</i>	Diplomski studij-Prehrambena tehnologija+Diplomski studij Bilinogojstvo			Godina Studija	1.+2.
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>	1.+3.	Broj sati po semestru (p+v+s)	15+15
<i>Status kolegija:</i>	Obvezni + Izborni	<i>Preduvjeti:</i>		<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	prof.dr.sc.Zrinka Knezović				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	2 puta po 1 h tjedno				
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	zrinka.knezovic@sve-mo.ba 337-104				
<i>Asistent</i>	Marija Lasić; dipl. oec.; dipl novinar				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>	2 puta po 1 h tjedno				
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	marija.lasic@sve-mo.ba 337 110				
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Cilj je kolegija dati studentima temeljna znanja o znanstvenoistraživačkom radu (teorijska i praktična) i osposobiti ih da ta znanja samostalno primjene u izradi diplomskih radova, odnosno u vlastitim istraživanjima.				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	Studenti će usvojiti osnovna činjenična znanja vezana uz znanstvenoistraživački rad općenito te posebice osnovnih znanja za izradu kvalitetnoga diplomskoga rada. Studenti će ovladati osnovnim pojmovljem iz metodologije znanstvenoga rada, razviti sposobnost pisanja znanstvenim stilom, moći samostalno pretraživati, analizirati i koristiti se različitim bibliografskim izvorima, razvijati sposobnost kritičke prosudbe i argumentacije, moći izraditi nacrt vlastita istraživanja, moći primijeniti naučeno u vlastitom istraživanju, ponajprije u izradi diplomskoga rada unutar studija.				
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	Predavanja: Definicija znanosti. Obilježja znanosti. Klasifikacija znanstvenog rada. Kategorije znanstvenih istraživanja. Metode istraživanja. Pregled i prikaz literature. Klasifikacija publikacija. Pretraživanje literature elektroničkim računalom. Postavljanje radne hipoteze. Planiranje i provedba eksperimenta. Obrada rezultata. Priprema rukopisa znanstvenog rada. Pisanje diplomskog rada i drugih kvalifikacijskih radova. Kongresi, simpoziji i drugi znanstveni skupovi. Znanstveni projekti. Ocjenjivanje vrijednosti i klasifikacija znanstvenih radova. Procedura izbora u znanstvenoistraživačka i znanstveno nastavna zvanja. Zakon o znanstvenoistraživačkoj djelatnosti. Klasifikacija i pretraživanje primarnih, sekundarnih i tercijarnih baza podataka. Novosti i najnovija dostignuća u znanosti u BiH i svijetu. Seminar: Izrada seminarskog rada prema predloženoj ili odabranoj temi.				
<i>Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)</i>	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci	
	Konzultacije	Mentorski rad	Terenska nastava	Ostalo	
	Napomene:				
<i>Studentske obveze</i>					
<i>Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)</i>	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad	
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	Esej	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova					
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)		UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Samostalni zadaci					
Seminarski rad (pismeni i	10		1	10%	

usmeni)			
Pismeni ispit	20	2	90%
Usmeni ispit			
<p>Seminarski rad ocjenjuje se ovako: 0% = Rad nije napisan. 1% = Rad ne zadovoljava formalne kriterije. 2% = Rad zadovoljava formalne kriterije, ali su uočeni veći nedostaci na sadržajnom planu. 3% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene veće gramatičke i pravopisne pogreške. 4% = Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali su uočene manje gramatičke i pravopisne pogreške. 5% = Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.</p> <p>Izlaganje seminarskoga rada ocjenjuje se ovako: 0% = Rad nije usmeno prezentiran. 1% = Rad je pročitao. 2% = Rad je djelomično pročitao i nepripremljen. 3% = Rad nije pročitao, ali su uočeni veći nedostaci u usmenom izlaganju. 4% = Izlaganje je dobro pripremljeno, ali su uočene manje pravogovorne pogreške. 5% = Usmeno izlaganje je izvrsno pripremljeno.</p> <p>Pismeni ispit se ocjenjuje na sljedeći način manje od 50% točnih odgovora = 0% ocjene od 51% do 60% = do 18% ocjene od 61% do 70% = do 36% ocjene od 71% do 80% = do 54% ocjene od 81% do 90% = do 72% ocjene od 91% do 100% = do 90% ocjene</p> <p>Prema Pravilniku o ocjenjivanju konačna se ocjena dobiva na sljedeći način: A = 90 – 100% 5 (izvrstan) B = 80 – 89,9% 4 (vrlo dobar) C = 70 – 79,9% 3 (dobar) D = 60 – 69,9% 2 (dovoljan) E = 50 – 59,9% 2 (dovoljan)</p>			
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI
Seminarski rad (pismeni i usmeni)	10	1	10%
Pismeni ispit	20	2	90%
Obvezna literatura:	Kniewald, J. <i>Metodika znanstvenog rada</i> (sveučilišni udžbenik), Multigraf, Zagreb. (1993) Žugaj, Miroslav, Dumičić, Ksenija, Dušak, Vesna: <i>Temelji znanstvenoistraživačkog rada</i> , Fakultet organizacije i informatike, Varaždin, 1999. Silobrčić V. <i>Kako sastaviti i objaviti znanstveno djelo</i> Jugoslovenska medicinska naklada Zagreb (1989.) Knežević, I.; Mijić, Pero <i>Uvod u znanstveni rad Poljoprivredni fakultet Osijek 2006.</i>		
Dopunska literatura:	Uputa za izradbu diplomskog rada Grupa autora (1996) <i>Protecting Biotechnological Inventions - Recent Development in Law and Practice in EC and USA</i> , IBC Technical Series, London. • Grubb, P. W. (1999) <i>Patents for Chemicals, Pharmaceu</i>		
Dodatne informacije o kolegiju	Dio vježbi se održava u informatičkoj učionici-pretraživanje bibliografskih izvora		

I. OSNOVNI PODACI O PREDLAGANOM MODULU

Naziv modula:	„Upravljanje troškovima i rizikom u proizvodnji“
---------------	--

Temeljni studij na kojem se modul izvodi:	Agroekonomika
---	---------------

Studij je:	preddiplomski (Bs)	ili	diplomski (Ms)	☒	upisati X u kućicu
------------	--------------------	-----	----------------	-------------------------------------	--------------------

Studijska godina u kojoj se modul izvodi (Semestar)	1. (I)
---	----------

Status modula (upisati T, OS, ili IS):	OS
--	----

Jezik:	hrvatski
--------	----------

Navesti strani jezik ako koordinator može osigurati izvođenje nastave i ispite (u cijelosti) na jednom od EU jezika (engleski, njemački, španjolski, itd.)

Koordinator modula:

Prof.dr.sc.	Marko	Ivanković
znanstveno-nastavno zvanje	ime	prezime

Broj ECTS bodova	6
Ukupno sati izravne nastave:	60

Način izvođenja izravne nastave

Vrste nastave		sati
oznaka	naziv	
P	Predavanja	30
A	Auditorne vježbe	20
L	Laboratorijske vježbe	0
PK	Vježbe u praktikumu	0
S	Seminar	10
T	Terenske vježbe	0

Uvjeti za dobivanje potpisa

Nazočnost 85% u predavanjima i vježbama, obveza izrađenog seminara
--

Način polaganja ispita:	Pismeno	☒	Usmeno	☒	upisati X u jednu ili obje kućice
-------------------------	---------	-------------------------------------	--------	-------------------------------------	-----------------------------------

Opis modula (do 1200 slovnih mjesta):

Ciljevi izučavanja predmeta:

Osnovni cilj modula je stjecanje teorijskih znanja o pojmu i karakteru upravljanja troškovima i rizicima u poljoprivrednoj proizvodnji. Cilj je upoznati studente s pravilima u upravljanju troškovima (Cost Management), a upravljanje troškovima obuhvaća: predviđanje, planiranje, budžetiranje i kontrolu troškova. Dalje, modul izučava analizu planiranja i ponašanja troškova ovisno o promjeni okolnosti u kojima su nastali troškovi, analizu uzroka odstupanja od predviđenih veličina i zadržavanje troškova u prihvatljivim granicama. Cilj je osiguranje informacija upravljačima (menadžerima) za izbor između alternativa u cilju postizanja optimalnih ekonomskih rezultata. Cilj modula je stjecanje znanja o modelima upravljanja troškovima, podjelama troškova koji su značajni za optimalno upravljanje i podjelama troškova u odnosu na promjenu razine aktivnosti. Dalje, bitno je upoznavanje studenata s podjelom troškova s gledišta njihove usporedbe i predviđanja i metodama razdvajanja fiksnih i varijabilnih troškova. U upravljanju troškovima i rizikom u poljoprivrednoj proizvodnji bitno je odrediti standardne troškove u planiranju i njihovoj kontroli te pristupima (apsorpcijski i marginalni) analizi troškova. Analiza troškova – troškovi – opseg proizvodnje – dobit (Cost- Volume- Profit analysis), primjena modela kontribucijske marže i ostvarivanje većeg poslovnog rezultata promjenom prodajnih cijena poljoprivrednih proizvoda. Studenti se upoznaju s načinom donošenja optimalnih poslovnih odluka na temelju odnosa troškova i prihoda, kao i sa diferencijalnom analizom troškova i rizika u poljoprivredi. Na kraju modula se izučavaju modeli optimiranja kapaciteta i poboljšanje poslovnog rezultata putom optimalnih modela upravljanja troškovima i rizicima u proizvodnji

Cilj modula - koja znanja i vještine student postiže slušanjem modula (do 200 slovnih mjesta):

Cilj ovog modula je da polaznicima omogući sagledavanje veze između modela optimalnog upravljanja troškovima i rizicima u poljoprivrednoj proizvodnji u cilju dobivanja optimalnih poslovnih rezultata.

Literatura (navesti detaljne podatke o izdavaču i godini izdanja):

OBAVEZNA LITERATURA:

1. Karić, M.: Upravljanje troškovima, Ekonomski fakultet u Osijeku 2001. (udžbenik)
2. Ivanković, M.: Troškovi izračuni, Agronomski fakultet Mostar, 2007, (knjiga)
3. Majcen, Ž.: Troškovi u teoriji i praksi, Informator, Zagreb (1988), (knjiga)
4. Karić, M.: Kalkulacije u poljoprivredi, Poljoprivredni fakultet u Osijeku 2002. (udžbenik)

DOPUNSKA LITERATURA:

1. Karić, M.: Ekonomika poduzeća, Ekonomski fakultet u Osijeku, 2003. (knjiga)
2. Karić, M.: Mikroekonomika, Ekonomski fakultet u Osijeku 2005. (udžbenik)
3. Hilton, R., Maher, M., Selto, F., *Cost Management*, McGraw Hill Edition, 2002.
4. Ruža, F. (ur), *Ekonomika poduzeća, Uvod u poslovnu ekonomiju*, Varaždin, 2002.
5. Blacher, E.J., Kung, H.C., Lin, T.W., *Cost management*, McGraw Hill Edition, 2002.

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		
	Naziv studijskog programa		
Naziv kolegija	RURALNI RAZVOJ		
	Broj ECTS bodova	3	
	Ukupno sati izravne nastave:	30	
Kod kolegija	Semestar	Status modula	
	I	Obvezni	
Obvezni prethodno položeni ispiti			
Nositelj kolegija/nastavnik:	Prof.dr.sc. Marko Ivanković		
Suradnik na kolegiju/ nastavnik	Doc.dr.sc. Ivan Spužević		
Kontakt sati/konzultacije:	30		
E-mail adresa i broj telefona:	mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510		
Asistent	mr.sc.Marko Šantić dipl.oec i Marija Lasić dipl.oec& dipl.nov.		
Kontakt sati/konzultacije:	30		
E-mail adresa i broj telefona	davidsantic@gmail.com ++387 63 345 754 lasic.marija@hotmail.com ++387 36 337 110		
Ciljevi kolegija:	<p>Na predavanjima bi studenti trebali usvojiti terminologiju ovog interdisciplinarnog područja, razviti razumijevanje društveno-razvojnih procesa te usvojiti principe koncepta ruralnog razvoja. Nadalje, studenti bi i samostalno trebali moći obraditi literaturne izvore i/ili istražiti konkretne primjere ruralnog razvoja te analizirati i sintetizirati ideje u znanstvenom tekstu ili obilježja konkretnih primjera iz prakse kroz prizmu koncepta ruralnog razvoja. Studenti će se upoznati sa temama globalizacije i utjecaja globalizacijskih procesa na lokalno društvo, lokalnu kulturu i lokalnu ekonomiju te ulogom ruralnog i poljoprivrednog stanovništva u svijetu. Isto tako, studentima će biti približena tematika socijalnog (društvenog) kapitala i njegove uloge u razvoju lokalnih zajednica te partnerstvo i participaciju kao instrumente održivog ruralnog razvoja</p>		
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći: definirati i opisati različite koncepte razvoja i objasniti koncept ruralnog razvoja, objasniti povezanost održivog i ruralnog razvoja, analizirati konkretan primjer lokalne zajednice kroz prizmu ruralnog i održivog razvoja, a uključujući varijable globalno-lokalnog spleta utjecaja, socijalnog kapitala, endogenog pristupa i multi-funkcionalnosti, prezentirati odabranu temu seminarskog rada, argumentirati osnovne ideje i prepoznati empirijske primjere i povezati ih s teorijskim pristupima, zaključiti na koji način bi obrađene ideje i/ili primjeri bili primjenjivi u lokalnoj zajednici ili šire, argumentirati svoje mišljenje i stav o određenom konceptu razvoja, dizajnirati konceptualni okvir ruralnog razvoja u konkretnoj lokalnoj zajednici. Kolegij osposobljava studente za razumijevanje koncepta ruralnog razvoja i s njim povezanim društvenim (ekonomskim, kulturnim, demografskim) procesima. Studenti dobivaju osnovna teorijska znanja društveno-razvojnih procesa na selu, koja su temeljna i neophodna za razumijevanje i primjenu u agroekonomskoj struci.</p>		
	Nastavne jedinice		
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	1. Uvod u ruralni razvoj, pojam i ciljevi modula		
	2. Definicija pojma ruralno, Kriteriji za definiranje ruralnog prostora po OECD metodologiji, pojam ruralnog razvoja i kriteriji za definiranje ruralnog razvoja		
	3. Regionalni i ruralni razvitak. Povezanost poljoprivrede i ruralnog razvoja		
	4. Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj EAFRD		
	5. Mjere ruralnog razvoja: Osa 1. –Konkurentnost, Osa-2.-Zaštita okoliša i upravljanje zemljištem, Osa 3.- Gospodarska raznolikost i kvaliteta života i Osa 4.- program LEADER		
	6. Temeljni koncepti za uspješan ruralni razvoj, Odnos prema ruralnom prostoru		
	7. Približavanje BiH EU ruralnoj politici i ruralnom razvoju, stanje i perspektive.		
	UKUPNO:		
OPTEREĆENJE STUDENTA			
Kontakt sati	30	Praktični rad	Seminari
Literatura-Čitanje	20	Pisani radovi	Ostalo(navesti)
LITERATURA:			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Par V., (2010/11) Ruralni razvitak i ruralna politika, Interni materijali (odabrana poglavlja), Agronomski i prehranbeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru 2. UNDP., (2013) Ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini – mit ili realnost, Nacionalni Izvještaj o humanom razvoju za 2013. godinu 			

3. Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Republike Srpske (2014.): Strateški plan razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Republike Srpske 2015. – 2020.
4. Nataša Bokan i Đurđica Žutinić: Određivanje pojma ruralnosti; Prijevod (MarkWitham: Definition of Rurality; Educational Funding Methodologies Papers - 24/4/93
5. Franić, R.; Kumrić, O. (2009): Materijali za pripremanje ispita, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb.
6. Pašalić, Ž.; Mrnjavac, Ž.: Teze za novi pristup ruralnom razvitku, Ekonomski fakultet Split, Split.
7. Grosskopf, W., Thiele, E. (2003) Grundlagen der Agrarpolitik. Universitaet Hohenheim, 168 str. (udžbenik)
8. Štefanić I. (2005) Agrarna politika EU. zbirka tekstova (u pripremi) (interna skripta)
9. Lyson, Thomas A.(2004). Civic Agriculture - Reconnecting Farm, Food, and Community. (dostupno kod asistentice Bokan)
10. Claridge, T. (2004). A new conceptualization of social capital.
<http://www.socialcapitalresearch.com/literature/conceptualisation/conceptualisation.html>

Naziv predmeta	RAČUNOVODSTVO U POLJOPRIVREDI		
Nositelj predmeta	Doc.dr.sc.Josipa Grbavac		
Broj sati po semestru	predavanja	seminar	vježbe
	60		
Status predmeta			
Godina studija u kojoj se izvodi predmet	I. godina diplomskog studija	Semestar	I
ECTS bodovi	6		
Ciljevi predmeta	Upoznati studente s osnovnim računovodstvenim principima i njihovoj ulozi u procesu donošenja odluka kako za interne korisnike informacija o poslovanju (menadžment) ali i za vanjske korisnike (banke, porezne uprave...)s posebnim naglaskom na specifičnosti računovodstvenih informacija u poljoprivrednoj djelatnosti		
Uvjeti za upis predmeta	NEMA		
Ishodi učenja (kompetencije)	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabrojati vrste računovodstva sa specifičnostima svake od njih, - objasniti osnovne karakteristike jednostavnog i dvojnog sustava knjigovodstva, - imenovati poslovne knjige jednostavnog i dvojnog knjigovodstva - grupirati račune (konta) - imenovati temeljne financijske izvještaje te objasniti temeljne karakteristike njihovih osnovnih elemenata - objasniti specifičnosti računovodstvenog tretmana poljoprivredne djelatnosti 		
Sadržaj predmeta	<ul style="list-style-type: none"> - Pojam, sadržaj i priprema osnovnih financijskih izvještaja i temeljne bilančne promjene. - Računovodstveno praćenje i knjiženje poslovnih promjena –stalna nematerijalna sredstva. - Stalna materijalna sredstva – računovodstveno praćenje kupnje nekretnine, postrojenja i oprema te obračun amortizacije. - Računovodstveno evidentiranje novca, kratkoročnih vrijednosnih papira te knjiženje otpisa potraživanja od kupaca. - Računovodstveno evidentiranje dugoročnih i kratkoročnih kredita. - Računovodstveno evidentiranje zaliha sirovina i materijala u proizvodnji, metode obračuna utroška sirovina i materijala (FIFO, WAC), rezervni dijelovi i sitni inventar - Računovodstveno evidentiranje troškova poslovanja (trošak sirovina i materijala, energije i rezervnih dijelova, trošak zaposlenih, usluga....) i raspored troškova - Posebnosti računovodstva koje se javljaju kod poljoprivredne proizvodnje organizirane kao obrt, zadruga ili obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo - Računovodstveni tretman biološke imovine (MRS 41) 		
Način izvođenja nastave	Predavanja – u kojima su inkorporirane i vježbe iz područja jednostavnog i dvojnog knjigovodstva, knjiženja na T-računima (kontima), sastavljanja i interpretiranja izvještaja o financijskom položaju i izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti te računovodstvenog tretmana specifičnosti računovodstva kod		

	različitih oblika organiziranja u proizvođačkoj i poljoprivrednoj djelatnosti
Obveze studenata	Pismeni i usmeni dio ispita
ECTS bodovi dodijeljeni na osnovu obveza studenata	
Podatci o ocjenjivanju i bodovanju studenata tijekom nastave i na završnom ispitu	Pismeni (70%) Usmeni (30%)
Obvezna literatura	Grupa autora: Računovodstvo, HZRIF, Zagreb 2010.
Dopunska literatura	Belak V., Financijsko računovodstvo prema MSFI i poreznim propisima BiH/FBiH, Fircon, Mostar, 2006 Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) Međunarodni računovodstveni standardi (MRS) i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi IASB, SRRFBiH, Mostar, 2011. ili www.srr-fbih.org Kontni plan za gospodarska društva s analitičkom razradom, 2011.
Jezik poduke i mogućnost praćenja na drugim jezicima	HRVATSKI, NE
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula	pismeni i usmeni dio ispita

I. OSNOVNI PODACI O PREDLAGANOM MODULU

Odgovara traženim podacima

Naziv modula: Marketing poljoprivrednih proizvoda

Temeljni studij na kojem se modul izvodi: Agroekonomika

Studij je: preddiplomski (Bs) ili diplomski (Ms) upisati X u kućicu

Studijska godina u kojoj se modul izvodi (Semestar) Drugi semestar

Status modula (upisati T, OS, ili IS): OS

Jezik: hrvatski

Navesti strani jezik ako koordinator može osigurati izvođenje nastave i ispite (u cijelosti) na jednom od EU jezika (engleski, njemački, španjolski, itd.)

Koordinator modula:
Prof. dr. sc. Željko Šuman
znanstveno-nastavno zvanje ime prezime

Broj ECTS bodova 6

Ukupno sati izravne nastave: 60

Način izvođenja izravne nastave

Vrste nastave		
oznaka	naziv	sati
P	Predavanja	40
A	Auditorne vježbe	10
L	Laboratorijske vježbe	
PK	Vježbe u praktikumu	
S	Seminar	10
T	Terenske vježbe	

Uvjeti za dobivanje potpisa

Sudjelovanje na teoretskom i praktičnom dijelu nastave

Način polaganja ispita: Pismeno Usmeno upisati X u jednu ili obje kućice

Opis/sadržaj modula (do 1200 slovnih mjesta):

Poljoprivredno tržište: pojam, podjela, ustroj i funkcije. Analiza poljoprivrednog tržišta. Regulativno-interventne mjere na tržištu poljoprivrednih proizvoda. Pojam i definicija marketinga i nužnost primjene marketinške koncepcije u poljoprivredi. Istraživanje za potrebe marketinga u poljoprivredi. Globalni kontekst i dimenzije marketinga poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Poljoprivreda BiH na putu k europskim integracijama—problemi i izazovi prilagodbe (marketinški aspekti).

Cilj modula - koja znanja i vještine student postiže slušanjem modula (do 200 slovnih mjesta):

Predloženi program omogućava studentima stjecanje specifičnih teoretskih i praktičnih znanja iz područja marketinga poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Program pruža globalnu i integriranu viziju instrumenata, tehnika i strategija marketinga poljoprivredno-prehrambenih proizvoda promatranih posebno kroz prizmu njihove međunarodne dimenzije i primjene.

Literatura (navesti detaljne podatke o izdavaču i godini izdanja):

Obvezna literatura

red. broj	Naziv
1.	Ante Kolega, <i>Tržišтво poljodjelskih proizvoda</i> , Nakladni zavod Globus, Zagreb, 1994.
2.	Ante Kolega, <i>Hrvatsko poljodjelsko tržište</i> , Tržišтво, Zagreb, 2001.
3.	Željko Šuman, <i>Neki problemi globalne trgovine poljoprivrednim proizvodima na pragu 21. stoljeća</i> , Sveučilište u Mostaru, 1999.
4.	Željko Šuman, <i>WTO na milenijskoj prekretnici: Seattle i nakon njega</i> , Sveučilište u Mostaru, 2001.
5.	Željko Šuman, <i>WTO i EU u procesu globalizacije: odabrane teme</i> , Sveučilište u Mostaru, 2005.
6.	Željko Šuman, <i>Globalizacija, WTO i EU: izazovi i kontroverze</i> , Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru.

Preporučena literatura

red. broj	Naziv
7.	D. I. Padberg, C. Ritson, L. M. Albisu, <i>Agro-food Marketing</i> , CAB International, Wallingford, New York, 1997.
8.	Jozo Previšić, Đurđana Ozretić Došen, <i>Osnove međunarodnog marketinga</i> , Masmedia, Zagreb, 2000.
9.	Ostala literatura i internetski izvori za pojedine teme po preporuci predmetnog nastavnika.

Studijski program:	Vrsta studija (ciklus)	Diplomski studijski program	Godina studija				
	Naziv studijskog programa	BILINOJSTVO	II				
Naziv kolegija	OSNOVE TRŽIŠTA POLJOPRIVREDNO-PREHRAMBENIH PROIZVODA						
Kod kolegija	Semestar	Status modula	ECTS bodovi	Kontakt sati			
	II	Obvezni	6	60			
Obvezni prethodno položeni ispiti							
Nositelj kolegija/nastavnik:	Prof.dr.sc. Marko Ivanković						
Suradnik na kolegiju/ nastavnik	Prof.dr.sc. Ivan Spužević						
Kontakt sati/konzultacije:	30						
E-mail adresa i broj telefona:	mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510						
Asistent	Marija Lasić, dipl.oec&dipl.nov.						
Kontakt sati/konzultacije:	24 vježbi + 6 seminara = 30 sati						
E-mail adresa i broj telefona	lasic.marija@hotmail.com						
Ciljevi kolegija:	Cilj je objasniti studentima kako i na koji način djeluje tržišni sustav u razvijenim tržišnim gospodarstvima. Poznavanje tržišta je osnovni preduvjet za uspješno poslovanje. U ovom modulu će se iznijeti osnovni pojmovi o tržištu te specifičnosti tržišta u agrobiznisu. Studenti će biti upoznati s potrošačkim trendovima, kao i s najnovijim načinima označavanja proizvoda. Nadalje, bit će objašnjene svjetske i domaće tržišne institucije kao i prodajni kanali u području agrobiznisa te će se opisati vanjskotrgovinska razmjena u područja agrobiznisa.						
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Objasniti pojam tržišta i način njegovog funkcioniranja. ➤ Opisati specifičnosti tržišta iz područja agrobiznisa. ➤ Opisati trendove na međunarodnom tržištu iz područja agrobiznisa. ➤ Razlikovati osnovne tržišne oznake podrijetla i kvalitete. ➤ Opisati prodajne kanale, njihove prednosti i nedostatke. ➤ Objasniti ulogu i značaj tržišnih institucija. ➤ Prikupiti osnovne tržišne podatke i izraditi proizvodno-potrošnu bilancu. ➤ Izraditi jednostavnu analizu tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. 						
	Nastavne jedinice			P	V	S	
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	1. Povijesni razvitak, pojam i definicija tržišta, vrste i funkcije tržišta, specifičnosti tržišta u agrobiznisu			2	1		
	2. Aspekti tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: prostorni aspekt tržišta, tehnički i institucionalni aspekt tržišta			2	2	2	
	3. Sudionici na tržištu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda			2	1		
	4. Tržište s gledišta konkurencije			2	2	2	
	5. Ponuda poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: pojam ponude, stanja ponude, činitelji ponude, elastičnost ponude, krivulja ponude. Tržišnost (robnost) proizvodnje.			2	1		
	6. Potražnja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: pojam potražnje, stanja potražnje, činitelji potražnje, elastičnost potražnje, krivulja potražnje.			2	2		
	7. Potrošnja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Engelovi zakoni. Abelovi zakoni potražnje. Giffenov paradoks.			2	2		
	8. Funkcioniranje tržišta poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Robni fondovi. Kupovni fondovi.			2	2		
	9. Plasman poljoprivredno-prehrambenih proizvoda: trgovina na veliko i malo. Načini i mjesta plasmata. Promet poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Pojam i troškovi prometa.			2	1		
	10. Trendovi u prehrani i ponašanju pri potrošnji. Informiranje i zaštita potrošača. Pregled međunarodnog tržišta u području agrobiznisa.			2	2		
	11. Domaće i inozemne tržišne institucije. Statistički izvori podataka u BiH (FMPVŠ, VTK, UINO i drugi)			2	1		
	12. Proizvodno – potrošnje i vanjsko-trgovinske bilance			2	1		
	13. Pregled međunarodnog tržišta u području agrobiznisa			2	1		
	14. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenim proizvodima i trendovi			2	1		
	15. Analiza odabranih tržišta proizvoda iz područja agrobiznisa			1	1	2	
	16. Analiza odabranih tržišta proizvoda iz područja agrobiznisa			1	1	2	
OPTEREĆENJE STUDENTA							
Kontakt sati	60	Praktični rad		Seminari	10	Priprema ispita	20
Literatura-Čitanje	50	Pisani radovi		Ostalo(navesti)		UKUPNO:	140

LITERATURA:	PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE			
1. Kolega, A., Božić, M. (2001.): Hrvatsko poljodjelsko tržište, Tržništvo, Zagreb 2. Kolega, A., Kovačić, D. (1995.): Uspješna prodaja, Tržništvo, Zagreb 3. Samuelson, Nordhaus (2007.): Ekonomija, MATE, Zagreb 4. Tracy, M. (1996.): Hrana i poljoprivreda u tržišnom gospodarstvu, Uvod u teoriju, praksu i politiku (prijevod izvornika "Food and Agriculture in a Market Economy – An Introduction to Theory, Practice and Policy") 5. Grahovac, P. (1992.): Dugoročne tendencije u međunarodnoj razmjeni poljodjelskih proizvoda, Ekonomika poljoprivrede u suvremenoj Hrvatskoj I, (Zbornik radova), Ekonomski fakultet Zagreb		Kriterij	Bodovi	Uvjet
	1.	Pohađanje nastave	10	8
	2.	Angažman na nastavi		
	3.	Kolokvije u tijeku semestra	20	10
	4.	Pisani rad(seminarski)	10	8
	5.	Pismeni ispit	20	10
	6.	Usmeni ispit	40	24
	7.	UKUPNO:	100	60
8.	Napomene:			

Naziv predmeta:	ANALIZA POSLOVANJA	
Broj sati:	30 (predavanja 20, seminar 10)	
Nositelj predmeta	Doc. dr. sc. Ivan Spužević	
Ustanova nositelja predmeta	Sveučilište u Mostaru	
Suradnici-izvoditelji	Dipl. ing. Marija Lasić	
Status predmeta (OBVEZNI, IZBORNI)		
Preduvjeti upisa predmeta: Preddiplomski studij		
Cilj predmeta: Cilj analize poslovanja jest definirati ključne poslovne procese određene organizacije i utvrditi moguće prijetnje koje nastaju zbog međuovisnosti, nedostupnosti resursa i drugih utjecaja koji mogu prekinuti uobičajeno odvijanje poslovanja, te odrediti njihov učinak na poslovanje ukoliko se dogode.		
Sadržaj predmeta: FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI KAO PODLOGA ZA ANALIZU POSLOVANJA: Izvori informacija za analizu poslovanja, Regulativni okvir financijskog izvještavanja, Temeljna obilježja računovodstvenih informacija, Bilanca (Izveštaj o financijskom položaju na kraju razdoblja), Račun dobiti i gubitka (Izveštaj o sveobuhvatnoj dobiti na kraju razdoblja), Izveštaj o novčanom tijeku (Izveštaj o novčanim tokovima), Izveštaj o promjenama kapitala, Bilješke uz financijske izvještaje. INSTRUMENTI I POSTUPCI ANALIZE FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA: Horizontalna i vertikalna analiza, Pokazatelji likvidnosti, Pokazatelji zaduženosti, Pokazatelji aktivnosti, Pokazatelji ekonomičnosti, Pokazatelji profitabilnosti, Pokazatelji investiranja, Sustavi pokazatelja i sintetički pokazatelji, Obuhvatna ocjena kvalitete poslovanja, Ograničenja analize poslovanja putem financijskih pokazatelja		
Kompetencije, znanje, vještine koje predmet razvija: Praćenje i analizu poslovanja poduzeća		
ECTS	tri (3)	
Način provjere znanja. Pismeno/usmeno		
Literatura: Katarina Žager, Lajoš Žager: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb; M. Šunjić – Beus, Ekonomika Poduzeća; I. Ferenčak, Počela Ekonomike; N. Šarlija, Predavanja za kolegij 'Analiza poslovanja poduzeća' (2009.)		
Dopunska literatura: Paul A. Samuelson i William Nordhaus (2000): "Ekonomija" 15. izdanje, "MATE", Zagreb.		

Naziv kolegija	OSNOVE MENADŽMENTA U POLJOPRIVREDI			Kod kolegija	
Studijski program Ciklus	DIPLOMSKI STUDIJ, AGROEKONOMIKA			Godina studija	1.
ECTS vrijednost boda:	3	Semestar	2.	Broj sati po semestru (p+v+s)	15+10+5
Status kolegija:	O	Preduvjeti:	-	Usporedni uvjeti:	
Pristup kolegiju:				Vrijeme održavanja nastave:	
Nositelj kolegija/nastavnik:	DOC.DR.SC. IVAN SPUŽEVIĆ				
Suradnik na kolegiju/ nastavnik	-				
Kontakt sati/konzultacije:	Utorkom 10-11h				
E-mail adresa i broj telefona:	Ivan.spuzevic@sve-mo.ba 337115				
Asistent	MARIJA LASIĆ, DIPL.OEC.&DIPL.NOVI.				
Kontakt sati/konzultacije:	Utorkom 12-13h				
E-mail adresa i broj telefona	marija.lasic@apfmo.org 337110				
Ciljevi kolegija:	Cilj kolegija je upoznati studente s predmetom izučavanja menadžmenta, te s problematikom kojom se disciplina bavi. U okviru kolegija studenti će stoga izučavati osnovne pojmove i suvremene trendove iz područja menadžmenta, te čimbenike koji utječu na oblikovanje organizacija, teoriju i praksu menadžmenta, vođenja i upravljanja ljudskim potencijalima. Temeljni je cilj kolegija ukazati na specifičnosti temeljnih funkcija menadžmenta u poljoprivredi.				
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Ishodi učenja:</p> <p>Studenti će, nakon odslušanog i položenog kolegija, moći: ispravno interpretirati osnovne pojmove iz oblasti menadžmenta; uz poznavanje čimbenika koji djeluju na planiranje također će naučiti definirati i izraditi misiju, viziju, ciljeve i SWOT analizu; spoznati značaj organizacije, te će moći prepoznati organizacijsku strukturu; interpretirati i razumjeti ulogu ljudskih potencijala u organizacijama, te poznavati tehnike motivacije zaposlenika; razumjeti razlike između stilova vođenja, te prepoznati koji je stil najbolji u određenim uvjetima; poznavati metode i tehnike donošenja odluka; spoznati ulogu i značaj kontrole; razumjeti načela etičkog poslovanja i razviti sposobnost etičkog pristupa u svakodnevnom poslovanju, ali i kroz različite suvremene dileme i izazove.</p> <p>Kompetencije:</p> <p>Kroz ovaj kolegij studentu se omogućuje razumijevanje temeljnih funkcija menadžmenta, te da prepozna njihov značaj i način na koji se primjenjuju u poljoprivredi, s obzirom na specifičnost ove gospodarske grane, ali i na specifičnosti pojedinih oblika poljoprivredne proizvodnje. Kroz aktivno sudjelovanje studenata u nastavi i vježbama izgrađuju se vještine analitičkog razmišljanja, sinteze i kritičkog razmišljanja, te se pronalaze različiti pristupi rješavanju problema. Studenti razvijaju sposobnost suradnje i rada u timu, vođenja tima i motiviranja drugih. Također razvijaju i prezentacijske vještine.</p>				
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	Uvodna razmatranja. Razvoj znanosti o menadžmentu. Pojam i definiranje menadžmenta. Specifičnosti poljoprivredne proizvodnje i uloga menadžmenta u poljoprivredi. Funkcije i zadaci menadžmenta. Menadžerske vještine. Etika i društvena odgovornost menadžmenta. Utjecaj interne i eksterne okoline. Odnos poduzeća i okoline. Temeljne odrednice planiranja: pojam, sadržaj, razine i tipovi planiranja, etape u procesu planiranja, vremenski horizont i odgovornost za planiranje. Misija, vizija i ciljevi. Strategija i strateško planiranje: određenje strategije, strateški menadžment. Donošenje odluka: priroda, modeli, proces i tehnike donošenja odluka. Uloga i značaj organizacije. Načela organizacija, formalne i neformalne organizacije, organizacijska struktura - temeljni oblici i modeli, faktori utjecaja.				

	Vođenje, funkcije i uloge vođe, stilovi vodstva. Planiranje, regrutiranje, selekcija i razvoj ljudskih potencijala. Motivacija: pristupi i teorije motivacije, motivacijske tehnike. Interpersonalni procesi: grupe, interpersonalni i intergrupni konflikti, komuniciranje. Značaj, funkcija, sustav i proces kontrole, vrste kontrole, tehnike i metode, uspješnost kontrole. Mjerenje i unapređenje performansi. Suvremeni pristupi, trendovi i promjene.			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo
	Napomene: Nastava iz ovog kolegija se izvodi kroz predavanja, vježbe i seminare uz redovite konzultacije. Uz teorijski dio prezentirat će se i analizirati slučajevi iz prakse. Studenti će samostalno izraditi i prezentirati rad iz odabranog područja.			
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnome procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati kolokvije - pisati test 			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
	Napomena: Studenti koji su redovito prisutni na nastavi mogu polagati kolokvije (sveukupno 2) temeljem kojih dobivaju ocjenu. U konačnu ocjenu uključuje se i aktivnost studenta tijekom nastave, te seminarski rad koji je preduvjet za izlazak na ispit odnosno upis konačne ocjene u indeks. Seminarski rad izrađuje se samostalno i obuhvaća pisani dio i prezentaciju.			
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar <i>Europskoga sustava prijenosa bodova</i>				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Samostalni zadaci		0,3	10%	
Nazočnost nastavi		0,3	10%	
Seminarski rad (pismeni i usmeni)		0,6	20%	
Kolokviji / Pismeni ispit		1,8	60%	
Dodatna pojašnjenja:				
Uvjeti za polaganje ispita:				
<ul style="list-style-type: none"> • aktivno sudjelovanje na nastavi, • izrada i usmena prezentacija seminarskog rada • ostvariti 70 % nazočnosti na nastavi (studenti koji ne ispune ovaj uvjet ne mogu dobiti potpis) • položiti dva kolokvija 				
Studenti koji nisu položili ispit preko kolokvija, ali su ostvarili uvjete za dobivanje potpisa, mogu pristupiti polaganju ispita u redovitim rokovima. Ispit se polaže pismeno, a potrebno je ostvariti minimalno 50% odnosno 30 bodova. Dobiveni bodovi se pribrajaju onima dobivenim kroz ostale aktivnosti u nastavi, te se konačna ocjena definira sukladno dolje navedenim kriterijima.				
Kriteriji praćenja i ocjenjivanja studenata (u bodovima)				
<ul style="list-style-type: none"> • aktivno sudjelovanje na nastavi 0-10 • nazočnosti na nastavi 0-10 • izrada i usmena prezentacija seminarskog rada 0-20 • 1. Kolokvij 0-30 • 2. Kolokvij 0-30 				
Studenti su, radi dobivanja konačne ocjene, obvezni položiti oba kolokvija, pri čemu je za prolaz po svakom potrebno ostvariti 50% odnosno minimalno 15 bodova.				
S obzirom na prethodni kriterij studenti na koncu semestra mogu ostvariti broj bodova i ocjenu:				
<ul style="list-style-type: none"> • 0 - 50 nedovoljan (1) 				

- 51 - 65 dovoljan (2)
- 66 - 80 dobar (3)
- 81 - 90 vrlo dobar (4)
- 91 - 100 izvrstan (5)

Seminarski rad (pisani dio) ocjenjuje se (u bodovima):

• Rad nije napisan.	0
• Rad ne zadovoljava formalne kriterije.	1-2
• Rad zadovoljava formalne kriterije uz veće nedostatke u sadržaju	3-4
• Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali ima veće gramatičke/pravopisne pogreške	5-6
• Rad zadovoljava formalno i sadržajno, ali ima manje gramatičke/pravopisne pogreške	7-8
• Rad je iscrpan, gramatički i pravopisno točan.	9-10

Izlaganje seminarskog rada se ocjenjuje (u bodovima):

• Rad nije usmeno prezentiran.	0
• Rad je pročitano.	1-2
• Rad je djelomično pročitano i nepripremljeno.	3-4
• Rad nije pročitano, ali su uočeni veći nedostatci u usmenom izlaganju.	5-6
• Izlaganje je dobro pripremljeno, ali su uočene manje pravogovorne pogreške.	7-8
• Usmeno izlaganje je izvrsno pripremljeno.	9-10

Obvezna literatura:	Buble, M.: Osnove menadžmenta, Sinergija, Zagreb, 2006. Wehrich, H., Koontz, H., Menadžment, Mate, Zagreb, 1994. V.: Menadžment i poduzetništvo u poljoprivredi, interna skripta, 2012., Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Dopunska literatura:	Buble, M.: Menadžment, Ekonomski fakultet Split, Split, 2006. Sikavica, P., Bahtijarević-Šiber, F., Pološki-Vokić, N., Temelji menadžmenta, Školska knjiga, Zagreb, 2008.
Dodatne informacije o kolegiju	Sličan predmet na srodnim sveučilištima: Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Diplomski studijski program		Godinastudija		
	Naziv studijskog programa		AGROKONOMIKA		I		
Naziv kolegija							
UVOD U INVESTICIJE U POLJOPRIVREDI							
Kod kolegija	Semestar	Status modula	ECTS bodovi		Kontakt sati		
	II	Obvezni	3		30		
Obvezni prethodno položeni ispiti							
Nositelj kolegija/nastavnik: Prof.dr.sc. Marko Ivanković							
Suradnik na kolegiju/ nastavnik							
Kontakt sati/konzultacije: 15							
E-mail adresa i broj telefona: mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510							
Asistent Lasić Marija, dipl.oec&dipl.nov.							
Kontakt sati/konzultacije: 15							
E-mail adresa i broj telefona: lasic.marija@hotmail.com							
Ciljevi kolegija:							
Osnovni cilj modula je stjecanje teorijskih znanja o pojmu i karakteru investiranja, investicija i investicijske politike kao pretpostavke stabilnog i dugoročnog društveno-ekonomskog razvoja, uopće i posebno u poljoprivredi. Nakon upoznavanja sa elementarnim postavkama teorije investicija, cilj je da studenti, u okviru izučavanja predviđenih nastavnih jedinica, pored teorijskih, steknu i praktična znanja o načinu izrade poslovnih planova i njihovoj strukturi. Krajnji cilj modula je da student, koji ga odabere i uspješno položi, bude u stanju samostalno uraditi jedan (jednostavniji) poslovni plan na temelju kojega potencijalni investitor može donijeti odluku o isplativosti ulaganja u određeni investicijski poduhvat i koji može poslužiti kao podloga za traženje kreditne potpore od banke ili neke druge financijske institucije.							
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):							
Nastavne jedinice							
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	1. Društveno-ekonomski razvoj.Faktori društveno-ekonomskog razvoja.		P	V	S		
	2. Investicije kao faktor razvoja.Investicijska politika.		2				
	3. Tipovi investicija u poljoprivredi.Načini finansiranja investicija.		2				
	4. Poslovni plan i investicijski program – struktura - Kolokovij		2	2			
	5. Ekonomska i finansijska analiza investicije		2	2			
	6. Projekcija novčanog toka.		2	2			
	7. Ocjena efikasnost investicije.		2		2		
	8. Metode ocjene efikasnosti investicija.		2		2		
	9. Analiza rizika.Realizacija investicionog programa.		1		2		
	10. Kolokvij. Završni ispit.		1		1		
OPTEREĆENJE STUDENTA							
Kontakt sati	20	Praktični rad		Seminari	10	Priprema ispita	10
Literatura-Čitanje	25	Pisani radovi		Ostalo(navesti)		UKUPNO:	65
LITERATURA:				PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE			
1.M. Ivanković, Ž. Vaško: Investicije u poljoprivredi, Agronomski i prehrambeno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Mostaru (2013.) 2.M. Andrić, Z. Marović, R. Todosijević - Investicije, Ekonomski fakultet, Subotica, 1993. (str. 242.) 3. J. Bendeković&sur; Priprema i ocjena investicijskih projekata, Ekonomski institut Zagreb (2001.)				Kriterij		Bodovi	Uvjet
				1.	Pohađanje nastave	10	8
				2.	Angažman na nastavi		
				3.	Kolokvije u tijeku semestra	20	10
				4.	Pisani rad(seminarski)	10	8
				5.	Pismeni ispit	20	10
				6.	Usmeni ispit	40	24
				7.	UKUPNO:	100	60
				8.	Napomene:		

Naziv predmeta:	EKONOMIKA I ORGANIZACIJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE
Broj sati:	30 (predavanja 10, vježbe 10, seminar 10)
Nositelj predmeta	Doc. dr. sc. Ivan Spužević
Ustanova nositelja predmeta	Sveučilište u Mostaru
Suradnici-izvoditelji	
Status predmeta (OBVEZNI, IZBORNI)	
Preduvjeti upisa predmeta: Prediplomski studij	
Cilj predmeta: Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći: <ul style="list-style-type: none"> • Razumjeti međusobni odnos i utjecaj ponude i potražnje na proizvodnu jedinicu • Primijeniti jednostavne modele iz teorije proizvodnje na podatke iz prakse • Razumjeti značaj odnosa između više proizvodnji na gospodarstvu za uspješnost poslovanja 	
Sadržaj predmeta: Poznavanje ekonomike proizvodnje i uz nju vezane organizacije od velike je važnosti za razumijevanje čimbenika koji djeluju na ekonomski uspjeh poslovanja. U uvodnom dijelu ovog modula student će biti upoznat s pojmom mikroekonomije i obilježjima poljoprivredne proizvodnje i poljoprivrednih gospodarstava u Bosni i Hercegovini. Nakon toga dobit će temeljna znanja o modelu tržišta i konceptu elastičnosti s gledišta poljoprivrednog proizvođača. U okviru ekonomike proizvodnje steći će znanja vezano uz optimalno ulaganje inputa, kombiniranje inputa i proizvoda. U završnom dijelu modula student će biti upoznat s osnovama organizacije poljoprivrednog gospodarstva i poljoprivrednih površina.	
Kompetencije, znanje, vještine koje predmet razvija: Uspješnim završetkom ovog modula student će: <ul style="list-style-type: none"> - Moći izračunati i protumačiti utjecaj promjene cijene na potražnju i poslovanja na temelju danih podataka - Biti sposoban izračunati granične stope supstitucije inputa i supstitucije proizvoda - Moći odrediti optimalnu razinu ulaganja varijabilnog inputa, kao i optimalnu kombinaciju inputa u proizvodnji 	
ECTS	tri (3)
Način provjere znanja. Pismeno/usmeno	
Literatura: Litzka F., Teorija poljoprivredne proizvodnje (2005), Prijevod s engleskog, Interna skripta za studente; Jelavić, A., Ravlić, P., Starčević, A., Šamanović, J. (1995) Ekonomika poduzeća. Ekonomski fakultet Split	
Dopunska literatura: Paul A. Samuelson i William Nordhaus (2000): "Ekonomija" 15. izdanje, "MATE", Zagreb.	

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Diplomski studijski program		Godinastudija																																																					
	Naziv studijskog programa		AGROKEONOMIKA		II																																																					
Naziv kolegija	OSNOVE ZAJEDNIČKE AGRARNE POLITIKE EU																																																									
Kod kolegija	Semestar	Status modula	ECTS bodovi		Kontakt sati																																																					
	II	Obvezni	6		60																																																					
Obvezni prethodno položeni ispiti																																																										
Nositelj kolegija/nastavnik: Prof.dr.sc. Marko Ivanković																																																										
Suradnik na kolegiju/ nastavnik																																																										
Kontakt sati/konzultacije: 30																																																										
E-mail adresa i broj telefona: mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510																																																										
Asistent: Marin Čagalj, dipl.inž.agr																																																										
Kontakt sati/konzultacije: 30																																																										
E-mail adresa i broj telefona: Marin.Cagalj@krs.hr , ++385 99 655 0980																																																										
Ciljevi kolegija: Cilj je objasniti studentima kako i na koji način djeluje poljoprivredni sustav u razvijenim tržišnim gospodarstvima. Cilj je upoznati studente s donošenjem odluka u agrarnoj politici i povezati ekonomske teorije s opisom poljoprivredno-prehrambenog sustava zapadne Europe i SAD-a. Također, cilj je upoznavanje s pripremama BiH za EU integracije. Položaj poljoprivredno-prehrambenog sustava BiH u okviru sporazuma CEFTA i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU. Pristup WTO i stvaranje modernog BiH agrarno-političkog sustava																																																										
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):																																																										
Nastavne jedinice																																																										
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>P</th> <th>V</th> <th>S</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Agrarna struktura i resursi</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. Stanje u poljoprivredi zapadne Europe u razdoblju 1880.- 1900 – prvi val protekcionizma</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. Velika svjetska ekonomska kriza (1929.-1933.) – drugi val protekcionizma</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>4. Agrarna politika nakon II. Svjetskog rata u BiH i razvitak zajedničke agrarne politike u EU od nastanka do danas</td> <td>4</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>5. Smjernice agrarne politike EU u razdoblju 2014-2020</td> <td>4</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>6. Zajednička agrarna politika EU: organizacija tržišta</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>7. Strukturni i ruralni razvoj i politika zaštite okoliša EU</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>8. Prehrambena politika i „jedno tržište“</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>9. Donošenje odluka u agrarnoj politici</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>10. Pripreme BiH za EU integracije. Poljoprivreda BiH unutra sporazuma CEFTA i pristup WTO.</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>11. Procesi transformacije i uključenje poljoprivredno-prehrambenog sektora BiH u EU</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> <tr> <td>12. Stvaranje modernog BiH agrarno-političkog sustava. Implikacije agrarne politike EU na poljoprivredno-prehrambeni sektor BiH</td> <td>2</td> <td>2</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>								P	V	S	1. Agrarna struktura i resursi	2	2		2. Stanje u poljoprivredi zapadne Europe u razdoblju 1880.- 1900 – prvi val protekcionizma	2	2		3. Velika svjetska ekonomska kriza (1929.-1933.) – drugi val protekcionizma	2	2		4. Agrarna politika nakon II. Svjetskog rata u BiH i razvitak zajedničke agrarne politike u EU od nastanka do danas	4	2	2	5. Smjernice agrarne politike EU u razdoblju 2014-2020	4	2	2	6. Zajednička agrarna politika EU: organizacija tržišta	2	2	2	7. Strukturni i ruralni razvoj i politika zaštite okoliša EU	2	2		8. Prehrambena politika i „jedno tržište“	2	2		9. Donošenje odluka u agrarnoj politici	2	2		10. Pripreme BiH za EU integracije. Poljoprivreda BiH unutra sporazuma CEFTA i pristup WTO.	2	2		11. Procesi transformacije i uključenje poljoprivredno-prehrambenog sektora BiH u EU	2	2		12. Stvaranje modernog BiH agrarno-političkog sustava. Implikacije agrarne politike EU na poljoprivredno-prehrambeni sektor BiH	2	2	
	P	V	S																																																							
1. Agrarna struktura i resursi	2	2																																																								
2. Stanje u poljoprivredi zapadne Europe u razdoblju 1880.- 1900 – prvi val protekcionizma	2	2																																																								
3. Velika svjetska ekonomska kriza (1929.-1933.) – drugi val protekcionizma	2	2																																																								
4. Agrarna politika nakon II. Svjetskog rata u BiH i razvitak zajedničke agrarne politike u EU od nastanka do danas	4	2	2																																																							
5. Smjernice agrarne politike EU u razdoblju 2014-2020	4	2	2																																																							
6. Zajednička agrarna politika EU: organizacija tržišta	2	2	2																																																							
7. Strukturni i ruralni razvoj i politika zaštite okoliša EU	2	2																																																								
8. Prehrambena politika i „jedno tržište“	2	2																																																								
9. Donošenje odluka u agrarnoj politici	2	2																																																								
10. Pripreme BiH za EU integracije. Poljoprivreda BiH unutra sporazuma CEFTA i pristup WTO.	2	2																																																								
11. Procesi transformacije i uključenje poljoprivredno-prehrambenog sektora BiH u EU	2	2																																																								
12. Stvaranje modernog BiH agrarno-političkog sustava. Implikacije agrarne politike EU na poljoprivredno-prehrambeni sektor BiH	2	2																																																								
OPTEREĆENJE STUDENTA																																																										
Kontakt sati	20	Praktični rad		Seminari	10	Priprema ispita	10																																																			
Literatura-Čitanje	25	Pisani radovi		Ostalo(navesti)		UKUPNO:	65																																																			
LITERATURA:				PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE																																																						
1.Tracy, M. (2000); Foodandagriculturein a marketeconomy, AgriculturePolicyStudies, Belgium, 10-26; 163-204 2.Tracy, M. (1996); GovernmentandagricultureinWestern Europe 1880 – 11988, harvesterWheatsheaf, New York, London, Toronto, Sydney, Tokio, 243-249.)				Kriterij		Bodovi	Uvjet																																																			
				1.	Pohađanje nastave	10	8																																																			
				2.	Angažman na nastavi																																																					
				3.	Kolokvije u tijeku semestra	20	10																																																			
				4.	Pisani rad(seminarski)	10	8																																																			
				5.	Pismeni ispit	20	10																																																			
				6.	Usmeni ispit	40	24																																																			
				7.	UKUPNO:	100	60																																																			
8.	Napomene:																																																									

<i>Studijski program</i>	Vrsta studija (ciklus)		Diplomski studijski program	Godina studija		
	Naziv studijskog programa		AGROEKONOMIKA	II		
<i>Naziv kolegija</i>	AGRARNA POLITIKA BIH U KONTEKSTU EU INTEGRACIJA					
Kod kolegija	Semestar	Status modula	ECTS bodovi	Kontakt sati		
	II	Obvezni	3	30		
<i>Obvezni prethodno položeni ispiti</i>						
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>		Prof.dr.sc. Jerko Pavličević				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>		30				
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>		pavlicevicj@gmail.com , ++387 63 299 710				
<i>Asistent</i>						
<i>Ciljevi kolegija:</i>						
Upoznati studente šta je agrarna politika teorijski i praktično, te sa ulogom države u poljoprivredi, ili šire, u proizvodnji hrane kao cjelini. Pružiti mogućnost za usvajanje znanja kako se rješavaju mnogi brojni problemi i pitanja razvoja poljoprivredne proizvodnje i života ljudi – stanovništva koje u tomu učestvuje. Cilj je upoznati pristupnike s ciljevima dostizanja razine moderne poljoprivrede u uvjetima ekonomske globalizacije. Modul proučava probleme hrane, siromaštva i stanovništva s naglaskom na kratko upoznavanje s poljoprivrednom politikom EU i procesima u Svijetu, kroz najnovije trendove u poljoprivredi i poljoprivrednoj politici (porast cijena hrane i političke opcije u zemljama u razvoju). Bitan cilj je upoznati pristupnike s ulogom državne intervencije u poljoprivredi , sastojcima i izračunima domaće potpore, kao i upoznavanje s pokazateljima državne intervencije .Upoznati pristupnike sa središnjim ekonomskim problemima poljoprivrede i omogućiti razumijevanje osnovnih ekonomskih zakonitosti kroz primjenu suvremenih sredstava, instrumenata i mjera agrarne politike.						
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>						
<p>Nakon uspješnog ovladavanja temama kolegija Agrearna politika studenti će biti sposobni;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primijeniti znanja iz područja koje izučava agrarna politika, - Studenti stječu vještine za timski i individualni rad te ovladaju znanjem o dugoročnom i kratkoročnom planiranju razvoja poljoprivrednog sektora; - Sposobni su surađivati sa individualnim proizvođačima, ciljanim skupinama, udrugama proizvođača i institucijama u agrobiznisu; - Studenti su osposobljeni da prate mjere agrarne politike razvijeni zemalja i primjenu dobrih iskustava; - Kontinuirano i učinkovito učenje, jasno kritičko mišljenje, evaluaciju nastave te ishoda učenja u stručnom i znanstvenom radu u području agrarne politike i drugih oblika poslovnog planiranja u agrobiznisu; - Studenti su osposobljeni da znaju razumjeti poticajnu politiku, kreditnu politiku u sektoru hrane; - Osposobljeni su za sudjelovanje u izradama strategija razvoja agro-prehrambenog sektora; 						
Nastavne jedinice						
			P	V	S	
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>			17. Pojam i značaj agrarne politike	1		
			18. Posebnosti poljoprivredne proizvodnje	2		
			19. Cijene i poticaji u teoriji i praksi	2	2	
			20. Sustavi i modeli podrške u svjetskoj agrarnoj praksi	2	2	
			21. Poljoprivredna politika u Europskoj Uniji	2	2	
			22. Sadržaj i kvaliteta domaće politike u poljoprivredi	2		
			23. Institucije u sektoru hrane	2		
			24. Kreditiranje kao činitelj razvoja poljoprivrede	2	2	
			25. Upravljanje zemljištem	2		
			26. Poljoprivredno zakonodavstvo u BiH	1		
			27. Strategije razvoja poljoprivrede	2	2	
OPTEREĆENJE STUDENTA						
Kontakt sati	30	Praktični rad		Seminari		
				Priprema ispita	20	
Literatura-Čitanje	25	Pisani radovi		Ostalo(navesti)		
				UKUPNO:	60	
LITERATURA:			PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE			
1. Samuelson & Nord P.A. (1992): Ekonomija, Mate, Zagreb 2. Stipetić, V. (1987): Poljoprivreda i privredni razvoj, Informator, Zagreb 3. Defilipis, J. (2003): Ekonomika poljoprivrede, Split 4. Harwood I. J., Vailey W. K. (1994): The World Market. Government Intervention and Multilateral Policy Reform. U.S.D.A. Washington. USA. (udžbenik) Dodatna literatura:			Kriterij		Bodovi	Uvjet
			1.	Pohadanje nastave	10	7
			2.	Angažman na nastavi	10	
			4.	Pisani rad(seminarski)	20	13
			5.	Pismeni ispit	40	25
			6.	Usmeni ispit	20	15
			7.	UKUPNO:	100	60

<ol style="list-style-type: none"> 1. Gold, Mary V. (2007). Sustainable Agriculture: Definitions and Terms. In: Sustainable agriculture – Terminology. I. Special Reference Briefs Series no. SRB 99-02. Dostpuno //www.nal.usda.gov/afsic/pubs/terms/ 2. Fenestra,G., Ingels, C., Campbell, D. (1997). What is Sustainable Agriculture? University of California. 3. Hediger, W. and Lehmann, B. (2003). Multifunctional agriculture and the preservation of environmental benefits. Proceedings of the 25th International Conference of Agricultural Economists (IAAE). Durban, South Africa, 16-22 August, p: 1127-1135. 	<p>Napomene:</p>
--	-------------------------

I. OSNOVNI PODACI O PREDLAGANOM MODULU

Odgovara traženim podacima

Naziv modula: Gospodarski aspekti globalizacije i EU (Economic Aspects of Globalization and the EU)

Temeljni studij na kojem se modul izvodi: Agroekonomika—„Poljoprivreda i EU“ (Agriculture and the EU)

Studij je: preddiplomski (Bs) ili diplomski (Ms) upisati X u kućicu

Studijska godina u kojoj se modul izvodi (Semestar) drugi semestar

Status modula (upisati T, OS, ili IS): OS

Jezik: hrvatski

Navesti strani jezik ako koordinator može osigurati izvođenje nastave i ispite (u cijelosti) na jednom od EU jezika (engleski, njemački, španjolski, itd.)

Koordinator modula:

Doc. dr. sc. Branimir Skoko
znanstveno-nastavno zvanje ime prezime

Broj ECTS bodova 6
Ukupno sati izravne nastave: 60

Način izvođenja izravne nastave

Vrste nastave		
oznaka	naziv	sati
P	Predavanja	50
A	Auditorne vježbe	0
L	Laboratorijske vježbe	0
PK	Vježbe u praktikumu	0
S	Seminar	10
T	Terenske vježbe	0

Uvjeti za dobivanje potpisa

Sudjelovanje na nastavi

Način polaganja ispita: Pismeno Usmeno upisati X u jednu ili obje kućice

Opis modula (do 1200 slovnih mjesta):

Pojmovno određenje globalizacije. Teorijski okvir i konceptualizacija globalizacijskih procesa. Gospodarska globalizacija. Glavne značajke i izazovi globalizacije. Pronositelji globalizacije. Koristi i štete globalizacije. Pitanja globalnog upravljanja i novi globalni makeri. Uloga multinacionalnih kompanija u globalizacijskom procesu. Globalizacija i nacionalne države. Teorijske osnove integriranja. Povijesni razvoj ekonomskih integracija u Europi. Evolucija europske integracije. Institucije EU i razvoj zajedničkih politika. EU u konstelaciji novih globalnih gospodarskih odnosa. Novi globalni akteri. Gospodarski i trgovinski aspekti proširenja EU. Položaj i potencijali BiH u globalizacijskom okruženju.

Cilj modula - koja znanja i vještine student postiže slušanjem modula (do 200 slovnih mjesta):

Konceptualno i teorijsko razumijevanje procesa globalizacije s posebnim naglaskom na gospodarsku globalizaciju i njezine učinke. Uvid u osnovne teorijske postavke i evoluciju europske integracije i institucionalnog okvira integriranja. Analiza novog globalnog (gospodarskog) poretka u svjetlu globalizacijskih procesa. Položaj i perspektive EU i njenih budućih članica u „preslagivanju“ nove konstelacije globalnih odnosa, a time i BiH. Pojasniti ulogu multinacionalnih kompanija, nacionalnih država i regionalnih integracija na globalizacijske procese. Predloženi program treba pružiti interdisciplinarnu spoznaju i širu sliku suvremenih gospodarskih kretanja i pojava koje su osobito važne za strateška promišljanja i djelovanje budućih stručnjaka u kontekstu dinamičnih i kontinuiranih promjena.

Literatura (navesti detaljne podatke o izdavaču i godini izdanja):

Obvezna literatura

red. broj	Naziv
1.	Kandžija Vinko: <i>Ekonomika i politika Europske unije</i> , Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2010.
2.	Jovančević Radmila: <i>Ekonomski učinci globalizacije i EU</i> , Mekron promet Zagreb, Zagreb, 2005.
3.	Stiglitz E. Joseph: <i>Globalizacija i dvojbe koje izaziva</i> (naslov izvornika <i>Globalization and Its Discontents</i>), Algoritam, Zagreb, 2004.
4.	Šuman Željko: <i>Globalizacija, WTO i EU: izazovi i kontroverze</i> , Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2008.
5.	Lončar Jelena: <i>Globalizacija pojam, nastanak i trendovi razvoja</i> , Geoadria, 2008.

Preporučena literatura

red. broj	Naziv
6.	Stiglitz E. Joseph and Charlton Andrew: <i>Pravedna trgovina za sve</i> (naslov izvornika <i>Fair Trade for All: How Trade Can Promote Development</i>), Algoritam, Zagreb, 2008.
7.	Maswood Syed Javed: <i>Trade, Development and Globalization</i> , Routledge, 2014.
8.	Steger, Manfred B.: <i>Globalizacija</i> , Šahinpašić, Sarajevo, 2005.
9.	Sachs D. Jeffrey: <i>Kraj siromaštva</i> (naslov izvornika <i>The End of Poverty: Economic Possibilities for Our Time</i>), Algoritam, Zagreb, 2007.
10.	Nello Susan Senior: <i>The European Union: Economics, Policies and History</i> , 2nd edition, McGraw-Hill, Berkshire, 2008.
11.	Della Posta Pompeo, Uvalić Milica and Verdun Amy: <i>Globalization, Development and Integration</i> , Palgrave Macmillan, January 2009.
12.	Ostala literatura i internetski izvori za pojedine teme po preporuci predmetnog nastavnika.

<i>Studijski program</i>	Vrsta studija (ciklus)		Diplomski studijski program		Godina studija		
	Naziv studijskog programa		AGROEKONOMIKA		II		
<i>Naziv kolegija</i>	ZADRUGARSTVO						
Kod kolegija	Semestar	Status modula		ECTS bodovi	Kontakt sati		
	II	Obvezni		3	30		
<i>Obvezni prethodno položeni ispiti</i>							
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>		Prof.dr.sc. Jerko Pavličević					
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>		30					
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>		pavlicevic@gmail.com , ++387 63 299 710					
<i>Asistent</i>							
<i>Ciljevi kolegija:</i>							
Zadruga su na globalnoj razini prepoznate kao poslovni modeli, temeljeni na zajedničkom radu, demokratsko neposrednom načinu upravljanja, stvaraju veću gospodarsku, socijalnu i ekološku održivost. Cilj je studente upoznati na koji način zadružni sustav u razvijenim tržišnim gospodarstvima djeluje na uvezivanje poljoprivrednih proizvođača i kako funkcionira sustav zadrugarstva. Studenti kroz predavanja, vježbe i terenski rad stječu značajna teoretskih i praktičnih znanja iz područja poslovnog povezivanja u području agrobiznisa, poseban je naglasak na organiziranje modernih zadruga. Moderna zadruga kao oblik zajedničkog djelovanja pojedinaca u brojnim ljudskim aktivnostima, po svom nazivu je prepoznatljiva u cijelom svijetu. Moderna zadruga u agronomiji je izraz potreba poljoprivrednih proizvođača da rade zajedno u cilju ostvarivanja zajedničkog učinka i stvaranja veće ekonomsko dobiti, socijalne sigurnosti i kulturne dobrobiti od one koju mogu ostvariti pojedinačno ili kroz neku drugu vrstu povezivanja. Glavni cilj je studentima ukazati na filozofiju, načela i osobitosti zadružnog organiziranja, zadružnu legislativu, te prikazati principe zadružnog menadžmenta i prednost zadružnog marketinga.							
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>							
<p>Nakon uspješnog ovladavanja temama kolegija zadrugarstvo studenti će biti sposobni;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primijeniti znanja iz područja zadrugarstva u zadrugama različitih vrsta i drugih organiziranja; - Prepoznati ključne čimbenike u osnivanju i poslovanju zadruge te objasniti njihov utjecaj na poslovni rezultat zadruge; - Ustrojiti menadžment u zadrugama i drugim oblicima poslovnog povezivanja i njihovim asocijacijama u agronomiji; - Studenti stječu vještine za timski i individualni rad; - Sposobni su surađivati sa individualnim proizvođačima, ciljanim skupinama, udrugama proizvođača i institucijama u agrobiznisu; - Kontinuirano i učinkovito učenje, jasno kritičko mišljenje, evaluaciju nastave te ishoda učenja u stručnom i znanstvenom radu u području zadrugarstva i drugih oblika poslovnog povezivanja u agrobiznisu 							
Nastavne jedinice							
				P	V	S	
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>				28. Teorijski okvir, definicije i pojmovi u zadrugarstvu	2		
				29. Povijesna izvorišta zadrugarstva. Što je zadruga, vrijednosti zadrugarstva, filozofija poljoprivrednog zadrugarstva.	2		
				30. Društveno-ekonomski kontekst nastanka zadruga, uloga zadruga u lokalnom i regionalnom razvoju.	2	1 1	
				31. Vrste zadruga i način organiziranja	2	1 2	
				32. Zadrugarstvo u Europskoj Uniji	2	1 1	
				33. Moderna poljoprivreda, uloga i mjesto zadruga u marketingu i poslovnom povezivanju u agrobiznisu: misija moderne zadruge	2	1	
				34. Evolucija poljoprivrednog zakonodavstva u EU, zadružno pravo u EU, Zadružno pravo u zemljama u okruženju i Bosni i Hercegovini	2		
				35. Poljoprivredno zakonodavstvo u BiH	2		
				36. Stvaranje modela moderne zadruge	2	1 1	
				37. Procedure za osnivanje zadruga u FBiH	2		
OPTEREĆENJE STUDENTA							
Kontakt sati	30	Praktični rad		Seminari		Priprema ispita	
Literatura-Čitanje	25	Pisani radovi		Ostalo(navesti)		UKUPNO:	
				20			
LITERATURA:				PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE			
1. Babić, Z., Račić, D. (2009). Zadrugarstvo i socijalna ekonomija u Hrvatskoj, Hrvatski savez zadruga, Zagreb				Kriterij		Bodovi	Uvjet
				1.	Pohadanje nastave	10	7

<p>2. Mataga, Ž. (2005). Zadrudni priručnik Zagreb: Hrvatski savez zadruga, Zagreb. Tipurić, D.; Markulin, G. (2000). Strateški savezi – suradnjom do konkurentskih prednosti, Sinergija, Zagreb, 2000.</p> <p>3. Mirjanić, S. (2008): Razvoj kooperativa. Poljoprivredni fakultet Banja Luka.</p> <p>4. Merrett, C.D., Walzer, N. (2004): Cooperatives and Local Development: Theory and Applications for the 21st Century (312 stranica).</p> <p>5. Selak, V. Bogučanin, H., Kasapović, S. (2002): Poljoprivredno zadrugarstvo, Solvej, Mostar</p> <p>Dopunska literatura:</p> <p>1. Douglas W.A., Dean L. (2004) The Nature of the Farm (Contracts, Risk, and Organization in Agriculture) The MIT Press, New Ed edition</p> <p>2. Mataga, Ž. (2005): Poljoprivredno zadrugarstvo u Hrvatskoj: razvoj i temeljni problemi. Sociologija sela, Zagreb, 43, 167 (1): 17-42.</p>	2.	Angažman na nastavi	10		
	4.	Pisani rad(seminarski)	20	13	
	5.	Pismeni ispit	40	25	
	6.	Usmeni ispit	20	15	
	7.	UKUPNO:	100	60	
	Napomene:				

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)		Diplomski studijski program	Godinastudija		
	Naziv studijskog programa		AGROEKONOMIKA	II		
Naziv kolegija	POLJOPRIVREDNE STRUČNE I SAVJETODAVNE SLUŽBE					
Kod kolegija	Semestar	Status modula	ECTS bodovi	Kontakt sati		
	III	IZBORNI	3	30		
Obvezni prethodno položeni ispiti						
Nositelj kolegija/nastavnik: Prof.dr.sc. Marko Ivanković						
Suradnik na kolegiju/ nastavnik						
Kontakt sati/konzultacije: 30						
E-mail adresa i broj telefona: mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510,						
Asistent						
Kontakt sati/konzultacije:						
E-mail adresa i broj telefona						
Ciljevi kolegija:						
Cilj ovog modula je da polaznicima omogući sagledavanje veze između obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva(OPG-a) a i ukupnog razvitka poljoprivrede s aspekta uloge poljoprivrednog savjetodavstva i stručne službe.Poljoprivredno savjetodavstvo ima iznimno važnu ulogu u održivomrazvoju poljoprivrede i ruralnih područja jer prijenosom znanja i inovacijadoprinosi učinkovitom korištenju lokalnih prirodnih i ljudskih resursa.Predmetna nastava omogućuje studentima stjecanje osnovnih teorijskihznanja i empirijskih spoznaja neophodnih za razumijevanje suvremenihpristupa, modela i metoda u poljoprivrednom savjetodavstvu.						
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):						
Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći: opisati i objasniti načela i pristupe u radu poljoprivredne stručne savjetodavne službe, objasniti elemente komunikacijskog procesa, identificirati čimbenike koji utječu na proces komunikacije, opisati i usporediti prednosti/nedostatke savjetodavnih metoda i odabrati prikladnu metodu za provedbu savjetodavnog rada, opisati i objasniti model difuzije inovacija i kritički analizirati čimbenike koji utječu na stopu prihvaćanja inovacija u poljoprivredi,dizajnirati upitnik za ocjenu korisnosti savjetodavnih metoda za grupe.						
Nastavne jedinice						
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):						
1. Povijesni razvitak,pojam i definicija poljoprivrednog savjetodavstva			P	V	S	
2. Poljoprivredno savjetodavstvo u zemljama Trećeg Svijeta, EU			2	2		
3. Različiti pristupi poljoprivrednom savjetodavstvu. Trening &Visit sistem. Participatornipristu „bottomup“.			2			
4. Kvaliteta svjetodavnog rada, metodološki zahtjevi			2	2		
5. Metode savjetodavnog rada, individualne , grupne i metode masovnog rada putom mas medija. Planiranje savjetodavnog rada, evaluacija i monitoring			2	2		
6. Savjetodavstvo u Republici Njemačkoj. Prva privatizirana savjetodavna stručna služba - Nizozemska			2			
7. Teorija difuzije inovacija E.MRogers. Podjela farmera prema kategorijama usvajanja inovacija.			2	2		
8. Difuzija inovacija i njezini temeljni elementi. Odlike inovacija. Koncept „kritične mase“ usvojitelja inovacija.			2			
9. FarmAccountance Data Network (FADN)– Mreža računovodstvenih podataka na farmama. Pojam, način i svrha vođenja mreže.			2	2		
10. Zakonodavni okvir poljoprivrednog savjetodavstva u Europi i Bosni i Hercegovini			2			
OPTEREĆENJE STUDENTA						
Kontakt sati	30	Praktični rad		Seminari	Priprema ispita	20
Literatura-Čitanje	20	Pisani radovi		Ostalo(navesti)	UKUPNO:	70
LITERATURA:			PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE			

		Kriterij	Bodovi	Uvjet
1.Agricultural Extension, a.W. van den Ban&H.S. Hawkins (7-41, 120-174)	1.	Pohađanje nastave	10	8
	2.	Angažman na nastavi		
2.ImprovingAgriculturalExtension, FAO, Rim 1997 (3-213)	3.	Kolokvije u tijeku semestra	20	10
	4.	Pisani rad(seminarski)	10	8
	5.	Pismeni ispit	20	10
3. Upravljanje farmama, PSS , EU PHARE project, EXTENSION SERVICE, knjiga	6.	Usmeni ispit	40	24
	7.	UKUPNO:	100	60
	8.	Napomene:		

Naziv predmeta	FINANCIJSKA TRŽIŠTA I BURZE		Šifra	
Ime i prezime asistenta	Igor Živko			
Znanstveno nastavno zvanje	dr.sc.			
Tip predmeta	Izborni			
ECTS	3 (sati 30)			
Semestar u kojem se sluša	III			
Osnovni način polaganja	Kolokvij, pismeni i usmeni,			
Opis predavanja	Vježbe 1	Financijski sustav BiH – struktura i promjene, usporedba s sustavima okruženja, EU i SAD		
	Vježbe 2	Bankarski sektor BiH		
	Vježbe 3	Nebankarski financijski sektori BiH		
	Vježbe 4	Test I.		
	Vježbe 5	Financijska tržišta BiH		
	Vježbe 6	Sudionici tržišta kapitala i novčanog tržišta		
	Vježbe 7	Analiza instrumenta novčanog tržišta		
	Vježbe 8	Analiza dužničkih vrijednosnih papira		
	Vježbe 9	Analiza vlasničkih vrijednosnih papira		
	Vježbe 10	Analiza financijskih derivata – opcija, ročnica i swap		
	Vježbe 11	Test II.		
	Vježbe 12	Burzovni indeksi		
	Vježbe 13	Plasmani vrijednosnih papira		
	Vježbe 14	Financijska infrastruktura		
	Vježbe 15	Test III.		
Aktivnosti koje se tijekom izvođenja predmeta primjenjuju		Aktivnost – za	Broj sati Vježbi 1	Broj sati za ostale aktivnosti pripreme ispita 1
	Vježbe 1	Analiza strukture financijskog sustava - financijske institucije - financijska tržišta - financijska infrastruktura	1	1
	Vježbe 2	Analiza bankarskog sektora - aktivnost banaka (struktura aktive i izvora) - okrupnjavanje - vlasnička struktura - profitabilnost - koncentracija - konkurencija	1	1
	Vježbe 3	Analiza sektora osiguranja - aktiva društava za osiguranje - premije osiguranja - profitabilnost Analiza sektora leasinga - struktura sektora - aktivnost leasing sektora - vlasnička struktura - profitabilnost Analiza sektora investicijskih fondova - struktura sektora - transformacija PIF-a u IF-e	1	1

		- neto vrijednost imovine Analiza sektora mikrokreditnih organizacija - struktura sektora - aktivnost MKO		
Vježbe 4		Test I	1	
Vježbe 5		Upoznavanje sa organizacijom i strukturom finansijskih tržišta Analiza pokazatelja tržišta kapitala u BiH - tržišna kapitalizacija - promet - likvidnost - mogućnosti daljnjeg razvoja Usporedba stanja tržišta kapitala u BiH i okruženju Suvremene promjene na finansijskim tržištima - regionalna suradnja - okrupnjavanje (preuzimanje i spajanje) Razvoj novčanog tržišta u BiH	1	1
Vježbe 6		Investicijske banke Brokери Dealeri Komisija za vrijednosne papire Centralni registar vrijednosnih papira	1	1
Vježbe 7		Rješavanje problema i zadataka	1	1
Vježbe 8		Rješavanje problema i zadataka	1	1
Vježbe 9		Rješavanje problema i zadataka	1	1
Vježbe 10		Rješavanje problema i zadataka	1	1
Vježbe 11		Test II:	1	
Vježbe 12		Burzovni indeksi, načini izračuna, analiza kretanja u BiH, RH, značajnije burze EU i SAD	1	1
Vježbe 13		Analiza modela plasmana vrijednosnih papira u BiH	1	1
Vježbe 14		Platni promet Kreditni registar Registar transakcijskih računa IBAN	1	1
Vježbe 15		Test III.	1	
Ukupno sati:			15	12
Kompetencije koje predmet razvija	Teorijska znanja o temeljnim pojmovima finansijskog sustava Stjecanje praktičnih znanja stečenih analizom podataka Verbalna komunikacija i tematska rasprava Sposobnosti zaključivanja			
Literatura	Obvezna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Saunders, A., Cornett, M. M.: Finansijska tržišta i institucije, Masmedia, Zagreb, 2006. 2. Mishkin, F. S., Stanley, E. G.: Finansijska tržišta i institucije, 4. izdanje, Mate, Zagreb, 2005. 3. Van Horne, James C., Finansijsko upravljanje i politika, deveto izdanje, MATE, Zagreb, 1992. 4. Foley, Bernard J., Tržište kapitala, MATE, Zagreb, 1993. 5. Prohaska, Zdenko, Analiza vrijednosnih papira, Infovest, Zagreb, 1996. 6. Pojatina, Davor, Tržište kapitala, Ekonomski fakultet Split, 2000. 		

	Dopunska	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lloyd, T. B.: Money, Banking and Financial Markets, Thomson South-Western, 2006. 2. Rose, P.: Menadžment komercijalnih banaka, Mate, Zagreb, 2003. 3. Fabozzi, F., Modigliani, F., Capital Markets? Institutions and Instruments, Prentice Hall Internatinal, 2 ed., 1996. 4. Madura, J.: Financial Markets and Institutions, Prentice Hall International, 4 ed., 2000. 5. Fabozzi, F. J., Modigliani, F., Ferri, M. G.: Foundation of Financial Markets and Institutions, Prentice Hall International, 2 ed., 1998.
--	----------	---

Naziv predmeta	Poslovna etika		
Nositelj predmeta	Doc.dr.sc. Marija Čutura		
Broj sati po semestru	predavanja	seminar	vježbe
	30		
Status predmeta	<u>Izborni smjera 1 i 2</u>		
Godina studija u kojoj se izvodi predmet	IV	Semestar VIII	
ECTS bodovi	3		
Ciljevi predmeta	Ciljevi nastave iz ovog kolegija su upoznavanje studenata s teorijom i praksom suvremene poslovne etike. Naglasak na nastavi je jednako na shvaćanju i prihvaćanju etičkih načela poslovanja i realnih problema koji se u takvom nastojanju postavljaju.		
Uvjeti za upis predmeta			
Ishodi učenja (kompetencije)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teorijska znanja iz područja poslovne etike 2. Analiza odnosa između teorijskih polazišta poslovne etike i etičkih slučajeva u praksi 3. Sposobnosti zaključivanja o etičkim dilemama u poslovnoj praksi i načinu njihova rješavanja. 4. Razumijevanje društvene odgovornosti poslovanja i njenog značaja u suvremenom okružju. 		
Sadržaj predmeta	<p>Pojam i klasifikacija etike. Razgraničavanje pojmova etika i moral. Odnos između zakonitog (legalnog) i etičnog. Poslovna etika kao etika primijenjena u poslovnoj praksi: povijest poslovne etike, odnos između društvene odgovornosti i poslovne etike. Interesni dionici: prava, obveze, sukobi interesnih dionika. Poslovni kodeksi: poslovno ponašanje. Društvena odgovornost poslovanja: povijest, razvoj, implementacija i standardizacija, suvremeni izazovi društvenoj odgovornosti poslovanja. Poslovna etika i društvena odgovornost u posebnim područjima. Poslovno komuniciranje, poslovni bonton, korporativni protokol.</p>		
Način izvođenja nastave	Nastava se izvodi tjedno u obliku predavanja i vježbi. Na nastavi studenti usvajaju osnovne pojmovne kategorije i teorijska polazišta, te sadržaje poslovne etike. Kroz vježbe studenti samostalno odabiru teme za referate i studije slučaja, te obrađuju primjere iz literature i prakse. Referati kao i obrada slučajeva iz prakse kroz izlaganje i prezentacije zajedno sa provjerama znanja kroz kolokvije ili pismeni cjeloviti ispit, te dolaznost i aktivnost zbrajaju se i formira se konačna ocjena studenta.		
Obveze studenata	Nazočnost na nastavi min. 50% i na vježbama min.50% jeste uvjet da student može dobiti konačnu ocjenu.		
ECTS bodovi dodijeljeni na osnovu obveza studenata	4		
Podaci o ocjenjivanju i bodovanju studenata tijekom nastave i na završnom ispitu	<ul style="list-style-type: none"> ○ Konačna ocjena predstavlja zbroj ukupno ostvarenih bodova tijekom polaganja kolokvija ili cjelovitog ispita i izrade studije slučaja ili referata. ○ Provjera znanja se odvija kroz pismeni dio ispita (kolokviji ili cjeloviti pismeni ispit) i usmeni ispit. Prvi kolokvij nije 		

	<p>moгуće ponavljati. Drugi kolokvij je moguće ponavljati u prvom ispitnom roku kolegija nakon odslušanе nastave.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Pismeni ispit nosi maksimalno 30 bodova, a 15 bodova je granica prolaznosti. ○ Svaki se kolokvij ocjenjuje, te se na osnovu dobivenih ocjena na kolokvijima formira konačna ispitna ocjena. ○ Ispitna lista se sastoji od minimalno 3 i maksimalno 6 pitanja koji mogu nositi min.5 i maksimalno 10 bodova, da ukupni zbroj na testu bude maksimalno 30 bodova. ○ Dodatni bodovi ostvaruju se izradom referata ili studije slučaja, te aktivnošću na nastavi.
Obvezna literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Krkač, K., ur., <i>Uvod u poslovnu etiku i korporacijsku društvenu odgovornost</i>, Mate, Zagreb, 2007. 2. Bebek, B., Kolumbić, A., <i>Poslovna etika, Sinergija</i>, Zagreb, 2000.
Dopunska literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Osredečki, E., <i>Poslovno komuniciranje i poslovni bonton, uvod u korporacijski protokol</i>, d.o.o. Edo, Zagreb, 2000. 2. Maier, C., <i>Dobar dan lijenosti: o umijeću i potrebi zabušavanja na poslu</i>, Naklada OceanMore, Zagreb, 2004. 3. Albert, M., <i>Kapitalizam protiv kapitalizma</i>, ŠK Zagreb, 1995. 4. Klein, N., <i>No Logo</i>, Tridvajedan, Zagreb, 2002. 5. Pavlek, Z., <i>Drugo lice marketinga: ono što vas je zanimalo, a niste se usudili pitati</i>, Alfa, Zagreb, 2003. 6. Drucker, P., <i>Nova zbilja</i>, Novi Liber, Zagreb, 1992.
Jezik poduke i mogućnost praćenja na drugim jezicima	Hrvatski jezik
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula	<ul style="list-style-type: none"> ○ U strukturi konačne ocjene sudjeluje više elemenata (aktivnosti) koji nose određeni broj bodova. Konačna ocjena predstavlja zbroj ukupno ostvarenih bodova tijekom slušanja kolegija, ispitnih testova i izrade referata i slučajeva. ○ Studenti koji žele ostvariti bolju konačnu ocjenu mogu određen broj bodova prikupiti kroz analizu sadržaja/studiju slučaja određenih tema i njihovu prezentaciju. ○ Student samostalno treba napraviti studiju slučaja u ppt formatu. ○ Studentima kojima se odobri studija slučaja i istu prezentiraju ukupna ocjena uvećava za jednu ocjenu više. ○ Teme se odabiru u dogovoru s predmetnim nastavnikom. Student ne može raditi temu koju nije odobrio nastavnik! ○ Prezentacija treba biti pregledana od strane nastavnika i ocjenjena. ○ Teme trebaju biti usko vezane uz kolegij, a prezentacija treba biti urađena u skladu s pravilima izrade prezentacije i usmenog prezentiranja.

Naziv predmeta	MENADŽMENT LJUDSKIH RESURSA		
Nositelj predmeta	Prof.dr.sc. Zdenko Klepić		
Broj sati po semestru	predavanja	seminar	vježbe
	30	30	
Status predmeta			
Godina studija u kojoj se izvodi predmet		Semestar	
ECTS bodovi	6		
Ciljevi predmeta	Cilj predmeta je upoznati studente sa značajem ljudskih resursa i upravljanjem ljudskim resursima u suvremenom poslovanju, aktivnostima upravljanja ljudskih resursa, analizom posla kao osnovom za privlačenje kadrova u organizaciju, privlačenju efektivne radne snage u organizaciju, selekciji kadrova, obukom i razvojem ljudskih resursa, upravljanjem kompenzacijama, procjenama performansi i radnim odnosima.		
Uvjeti za upis predmeta	NEMA		
Ishodi učenja (kompetencije)	<p>Po uspješnom završetku studenti će biti u stanju da:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vrše analizu posla i kreiraju opis posla i specifikaciju posla, - Sudjeluju u planiranju ljudskih resursa u organizaciji, - Provode postupak privlačenja i selekcije kadrova za organizaciju, - Vrše procjenu potreba za obukom i razvojem kadrova i planiraju obuku i razvoj karijera, - Kreiraju sustav procjene performansi u organizaciji, - Analiziraju i kreiraju sustav upravljanja kompenzacijama u organizaciji, - Razumiju i ocjene sustav radnih odnosa u organizaciji, - Razumiju i primjenjuju motivaciju zaposlenih u organizaciji. 		
Sadržaj predmeta	<p>Uvod u menadžment ljudskih resursa; Analiza posla i planiranje ljudskih resursa; Pribavljanje, selekcija, uvođenje u posao i socijalizacija zaposlenika; Obuka i razvoj zaposlenih; Ocjena ljudskih potencijala i njihovih radnih učinaka; Upravljanje kompenzacijama i radni odnosi; Motivacija zaposlenih;</p>		
Način izvođenja nastave	<p>Ex katedra Studije slučaja, Prezentacije i analiza određenih poslovnih situacija Pisanje seminarskih radova</p>		
Obveze studenata	<p>Pohađati nastavu Rješavati case study-je Izraditi analizu primjera u praksi i isti prezentirati i pisanje seminarskog rada Polagati kolokvije i ispit</p>		

ECTS bodovi dodijeljeni na osnovu obveza studenata	
Podatci o ocjenjivanju i bodovanju studenata tijekom nastave i na završnom ispitu	Test 1 35% Test 2 35 % Studij slučaja timski rad 10% Analiza primjera u praksi i prezentacija ili seminarski rad 10% Završni usmeni ispit 10%
Obvezna literatura	Lesko Bošnjak, L., Klepić, Z.: Osnove menadžmenta ljudskih potencijala, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Mostar 2013.god.
Dopunska literatura	Bahtijarević Šiber, F.: Menadžment ljudskih potencijala, Golden marketing, Zagreb 1999. god. Buble, M.: Menadžment 2. Izdanje, Ekonomski fakultet Split, Split 2009.god.
Jezik poduke i mogućnost praćenja na drugim jezicima	Hrvatski jezik
Način praćenja kvalitete i uspješnosti izvedbe svakog predmeta i/ili modula	Anketa studenata i analiza prolaznosti

Naziv predmeta:	Održivo upravljanje prirodnim resursima
Broj sati:	60 (40 predavanja + 20 seminar)
Nositelj predmeta	doc.dr.sc.Jerko Pavličević
Ustanova nositelja predmeta	Sveučilište u Mostaru
Suradnici-izvoditelji	
Status predmeta (OBVEZNI, <u>IZBORNI</u>)	
Preduvjeti upisa predmeta:	
<p>Cilj predmeta: Izučavanja sadržaja predmeta omogućava studentima stjecanje teoretskih i praktičnih znanja o prirodnim resursima na Planeti te znanja o održivom korištenju obnovljivih i neobnovljivih resursa. Osposobiti studente da prepoznaju složenu međuovisnost okoliša i gospodarstva, odnosno održivog korištenja prirodnih resursa. Studenti će steći znanje iz ekonomije okoliša te značajem i izračunom eko bilanci. Također cilj je upoznati studente sa operativnim i strategijskim upravljanjem okolišem. Uporedba stanja upravljanja prirodnim resursima u matičnim zemljama sa zemljama EU, te način i primjena međunarodnih normi za upravljanje okolišem u cilju zaštite životne sredine.</p>	
<p>Sadržaj predmeta: Prirodni resursi nešto su što svaka zemlja posjeduje i oni služe zato da bi ljudi koji u toj zemlji žive mogli imati korist od njih. Opće je opredjeljenje EU da treba osigurati potrošnju obnovljivih i ne-obnovljivih resursa tako da ne prelaze kapacitet okoliša. Treba postići takvo korištenja prirodnih resursa da gospodarski rast i njegovo poboljšanje te upravljanje otpadom ne budu izvorom novih ugrožavanja. Resursi Planeta, posebno obnovljivi resursi kao tlo, voda, zrak i građevno drvo, su pod velikim pritiskom ljudskog društva. Značajni resursi su izvori energije, energija je prema Nisbetu (1994.,) temeljni resurs za čovječanstvo: “ Ako imamo energiju na raspolaganju, možemo sve postići, bez nje ćemo se vratiti u srednji vijek.“ Teoretski i praktični pristup Procesno orjentiranim Sustavimam okolinskog upravljanja u cilju zaštite životne sredine. Upravljanje otpadom, okolinska legislativa, tehnike okoliša, opasne tvari, ekonomija okoline. Izrada ekobilance je veoma važan, ako ne i najvažniji dio u upravljanju okolišem. Bez ekobilance je nemoguće spoznati pravo stanje okružujućih eko sustava, okoliša i prirode u cjelini. Kroz ekobilancu se dobro prepoznaju ulazi i izlazi u danom ekološkom sustavu – svejedno da li se radi o materiji ili energiji ili njihovim kombinacijama. U sadržaju se nalazi niza seminara namijenjenih odgovornim osobama u zaštiti okoliša, kojima je važna neovisnost i fleksibilnost u radu. Kroz seminare studenti se upoznaju najvažnije elemente sustava upravljanja okolišem prema normi ISO 14001 i odredbi EMAS.</p>	
<p>Kompetencije, znanje, vještine koje predmet razvija: Cilj izučavanja ovoga modula je stjecanje znanja o prirodnim resursima i njihovim upravljanjem. Također znanja iz upravljačkih metoda i normi za zaštitu i očuvanje životne sredine. Navedena znanja omogućavaju znanstveni pristup izučavanju značaja prirodnih resursa i održivog razvoja. Praćenje seminarskog rada je stalno kao i provjera stečenog znanja, obranom seminarskog rada i usmenim ispitom se završava provjera znanja. Studenti će biti osposobljeni za samostalnu ocjenu značaja i uloge prirodnih resursa u gospodarskom razvoju utemeljenom na konceptu održivog razvoja, kroz upravljačke metode.</p>	
ECTS	šest (6)
<p>Način izvođenja nastave i provjere znanja: Nastava se provodi kroz predavanja ili konzultacije, izrada seminarskog rada u kojem student na konkretno istraživačkom projektu obrađuje nastavne cjeline u opsegu zahtjevanog seminarskog rada. Javnom obranom seminarskog rada i usmenim ispitom završava se provjera znanja.</p>	
<p>Literatura: 1. Bergh, Jeroen C. J. M. van den. Handbook of environmental and resource economics. Northampton, Mass: Edward Elgar Pub; 1999. 1300 p \$320.00. ISBN: 1858983754. Call Number: HC79.E5 H3284 1999 (Library West); 2. Daniel W Bromley, Jouni Paavola, Economics, Ethics and Environmental Policy, Blackwell Publishing, April 1, 2002.</p>	

Business / Economics / Finance Paperback, 320, 6.80 x 9.82 x 0.91 in, ISBN 0631229698; **3.** Green, Ken; Groenewegen, Peter, and Hofman, Peter S. Ahead of the curve: cases of innovation in environmental management. Dordrecht, New York: Kluwer Academic Publishers; 2001. **4.** Zlatko Milanović, Radović Sanja i Vinko Vučić, **Otpad nije smeće**, Zagreb, 2003. **5.** Črnjar, M, Črnjar, K: *Menadžment održivoga razvoja: ekonomija, ekologija, zaštita okoliša*, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu u Opatiji, Sveučilišta u Rijeci; Rijeka: Glosa, 2009; **6.** Eban S. Goodstein, *Ekonomika i okoliš*, Prijevod, Mate d.o.o. Zagreb 2003.god. **7.** Injac, Nenad, *MALA ENCIKLOPEDIJA KVALITETE- Okoliš i njegova zaštite*, Oskar, Centar za razvoj i kvalitetu, Zagreb, 2004

Dopunska literatura:**1.** Agenda 21, UNEP, Nairobi, Kenia 1995; **2.** Controversies in Environmental Policy, SUNY Press, December 1, 1985. **3.** Environmental Studies, Hardcover, 322, ISBN 0887061117 D. Marković, *Socijalna ekologija*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1986. **4.** Eban S. Goodstein, *Ekonomika okoliša*, Mate, Zagreb, 2003., strana 558, ISBN 953-6070-68-5 ; **5** Završni dokumenti Konferencije u Stockholmu 1972.; **6.** Završni dokumenti Konferencije u Rio de Janeiru 1992.; **7.** Završni dokumenti Konferencije u Kyotu 1997, ; **8.** Završni dokumenti Konferencije u Johannesburgu 2002, **9.** Bešker ,Marko , *Politika okoliša*, Zagreb, Biblioteka kvaliteta okoliša,2005.

<i>Naziv kolegija</i>	Kvantitativne (ekonometrijske) metode u poslovnom odlučivanju			Kod kolegija	
<i>Studijski program Ciklus</i>	EKONOMIKA			Godina studija	II.
<i>ECTS vrijednost boda:</i>	3	<i>Semestar</i>	III.	Broj sati po semestru (p+v+s)	15 + 15
<i>Status kolegija:</i>	Izborni	<i>Preduvjeti:</i>	-	<i>Usporedni uvjeti:</i>	
<i>Pristup kolegiju:</i>				<i>Vrijeme održavanja nastave:</i>	
<i>Nositelj kolegija/nastavnik:</i>	Prof. dr. sc. Marko Ivanković				
<i>Suradnik na kolegiju/ nastavnik</i>	Marin Čagalj, dipl.inž.				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona:</i>	mivankovic@faz.ba ; ++387 63 329 510				
<i>Asistent</i>	Marin Čagalj, dipl.inž.				
<i>Kontakt sati/konzultacije:</i>					
<i>E-mail adresa i broj telefona</i>	marin.cagalj@krs.hr , +385 (0)21 434 492				
<i>Ciljevi kolegija:</i>	Stjecanje znanja i vještina za identificiranjem i kvantificiranjem različitih kvantitativnih metoda za rješavanje problema poslovnog upravljanja. Kroz aplikacije na konkretne ekonomske sustave studenti će upoznati mogućnosti primjene izabranih analitičkih metoda, modeliranja i simulacije kao osnovu za optimalno i efikasno odlučivanje.				
<i>Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):</i>	<p>Ishod učenja predmeta:</p> <p><u>Opće kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Znati razlikovati, razumjeti i primijeniti u poslovnom odlučivanju, odabrane vrste determinističkih, stohastičkih i simulacijskih modela; 2. Znati praktični problem pojednostavljeno specificirati u odgovarajući matematički model koji se može riješiti pomoću odgovarajuće metode 3. Razumjeti i znati primijeniti algoritme i odgovarajuće metode koje se koriste za rješavanje praktičnih problema u poslovnom odlučivanju; 4. U rješavanju problema znati koristiti i ekonomski interpretirati rezultate lako dostupnih programskih alata. <p><u>Specifične kompetencije:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kreirati funkciju cilja i skup mogućih rješenja za realni problem koji se može svesti na problem linearnog programiranja; 2. Kreirati dualni problem zadanog problema linearnog programiranja i riješiti originalni problem grafičkom metodom, a njegov dual principom oslabljene komplementarnosti; 3. Provesti simpleks metodu za rješavanje problema linearnog programiranja i interpretirati rezultate originalnog i dualnog problema; 4. Analizirati osjetljivost optimalnog rješenja problema linearnog programiranja na promjene ulaznih parametara (provesti analizu osjetljivosti); 5. Postaviti početno rješenje problema transporta jednom od metoda za određivanje početnog rješenja i riješiti problem transporta MODI metodom ili metodom skakanja s kamena na kamen; 6. Riješiti problem optimalne asignacije mađarskom metodom i interpretirati dobiveni rezultat; 7. Riješiti problem trgovačkog putnika metodom grananja i ograđivanja i interpretirati dobiveni rezultat. 				
<i>Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):</i>	<p>Predavanja (tema- sati):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Osnove ekonometrije: modeliranje u poslovnom odlučivanju - 1 sat 2. Linearno programiranje: Rješenje standardnog problema maksimuma; Računanje simpleks tablicom; Rješenje standardnog problema minimuma; Grafičko rješenje i prikazivanje linearnog programiranja; Dual linearnog programiranja – 2 sata 3. Višekriterijalno linearno programiranje: Metode rješavanja višekriterijalnog programiranja – 2 sata 				

	<p>4. Razlomljeno linearno programiranje: Charness – Cooperova metoda; Martoseva metoda; Dinkelbachova metoda – 2 sata</p> <p>5. Transportni problem: Postavljanje problema i metode optimizacije – 2 sata</p> <p>6. Asignacija: Problem optimalne asignacije i trgovačkog putnika – 2 sata</p> <p>7. Elementi teorija igara: podjela igara – 1 sat</p> <p>8. Mrežno planiranje i upravljanje: CPM- metoda; PERT metoda – 2 sata</p> <p>9. Modeli zaliha - 1 sata</p> <p>Vježbe (tema- sati):</p> <p>1. Linearno programiranje: matematička formulacija, rješavanje zadataka – 2 sata</p> <p>2. Višekriterijalno linearno programiranje: matematička formulacija, rješavanje zadataka – 2 sata</p> <p>3. Razlomljeno linearno programiranje: matematička formulacija, rješavanje zadataka – 2 sata</p> <p>4. Priprema i ponavljanje za kolokvij I.- 1 sat</p> <p>5. Transportni problemi i asignacija: matematička formulacija, rješavanje zadataka – 2 sata</p> <p>6. Teorije igara: matematička formulacija, rješavanje zadataka – 2 sata</p> <p>7. Mrežno planiranje i upravljanje i modeli zaliha: matematička formulacija, rješavanje zadataka – 2 sata</p> <p>8. Priprema i ponavljanje za kolokvij II.- 2 sata</p>			
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja x	Vježbe x	Seminari x	Samostalni zadaci x
	Konzultacije x	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnome procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati 2 kolokvija - pismeni ispit 			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Samostalni zadaci	20	0,5	10 %	
Seminarski rad (pismeni i usmeni)	20	0,5	10 %	
Kolokviji i priprema za kontinuiranu provjeru znanja	20		50 %	
Pismeni ispit	40	4	30 %	
Usmeni ispit	0	0		
Dodatna pojašnjenja:				
Tijekom semestra pišu se dva kolokvija. U konačnu ocjenu ulaze rezultati kolokvija, završnog ispita, angažiranosti tijekom nastave i ocjena seminarskog rada.				
Obvezna literatura:	<p>1. Pavlović, I., Kvantitativni modeli i metode u poslovnom odlučivanju, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Sveučilište u Dubrovniku, Mostar/Dubrovnik, 2005.</p> <p>2. Lovrić, Lj: Uvod u ekonometriju, Ekonomski fakultet Rijeka, 2005</p> <p>3. Barković, D.: 'Operacijska istraživanja', Ekonomski fakultet Osijek, Osijek 2002.</p>			

Dopunska literatura:	<p>1.Hillier, S. F., Lieberman, G., J., Introduction to Operations Research, McGraw-Hill, New York, 2011.</p> <p>2.Curwin, J., Slater, R., Quantitative Methods for Business Decisions, Fifth Edition, International Thomson Business Press, London, 2002.</p> <p>3.Brajdić, I., Matematički modeli i metode poslovnog odlučivanja, Sveučilište u Rijeci, Fakultet za turistički i hotelski menadžment u Opatiji, Opatija, 2006</p>
Dodatne informacije o kolegiju	

Naziv kolegija	Projektiranje zelenih površina			Kod kolegija	
Studijski program Ciklus	Diplomski studij agronomije			Godina studija	2.
ECTS vrijednost boda:	3	Semestar	III	Broj sati po semestru (p+v+s)	30 (10+5+15)
Status kolegija:	izborni	Preduvjeti:	-	Usporedni uvjeti:	
Pristup kolegiju:				Vrijeme održavanja nastave:	
Nositelj kolegija/nastavnik:	Doc.dr.sc. Katica Arar				
Suradnik na kolegiju/ nastavnik					
Kontakt sati/konzultacije:	30				
E-mail adresa i broj telefona:	katica.arar@gmail.com ++ 387 63 994-702				
Asistent					
Kontakt sati/konzultacije:					
E-mail adresa i broj telefona					
Ciljevi kolegija:	Kolegij ima za cilj omogućiti studentima stjecanje osnovnih znanja i vještina potrebnih za projektiranje, njegu i održavanje zelenih površina. Studenti stječu znanja i spoznaje i o osnovnim principima vrtno umjetnosti, povijesnom nastanku vrtova, namjeni i odnosu arhitektonskih i bioloških elemenata u prostoru, kao i načinu formiranja vrtnih kompozicija.				
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pravilno primijeniti ukrasne drvenaste vrste u privatnim i javnim površinama, ▪ biti u mogućnosti dati prijedlog izgradnje cvjetnjaka, ▪ isplanirati gredice s trajnicama, ▪ preporučiti biljne vrste za različita staništa i različite načine upotrebe, ▪ interpretirati pojmove obrađene unutar kolegija, <p>Studenti će se upoznati sa svim postupcima vezanim za održavanje travnjaka, cvjetnih gredica, grmlja, drveća i ostalih zelenih površina, a što omogućuje uspostavljanje racionalnijeg sistema upravljanja čime se bitno smanjuju troškovi održavanja zelenih površina.</p> <p>Polaganje ispita se provodi preko parcijalnih testova znanja i završnog ispita.</p>				
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povijesni razvoj vrtova: antički vrtovi, srednjovjekovni vrtovi, istočnjački vrtovi renesansni vrtovi, barokni vrtovi i vrtovi moderne; 2. Arhitektonsko-pejzažne veze grada i okoline: gradsko, prigradsko i vangradsko zelenilo i funkcije zelenila; 3. Definiranje projektnog zadatka za samostalan rad studenta 4. Korištenje prirodnih elemenata u pejzažnoj kompoziciji, konfiguracija terena, voda i vegetacija kao komponente pejzaža 5. Vrste projekata pejzažne arhitekture: idejni, glavni i izvedbeni projekti 6. Elementi potrebni za formiranje projektnog zadatka 7. I. kolokvij 8. Sadržaj projektne dokumentacije 9. Način realizacije projekta pejzažne arhitekture 10. Elementi pejzažnog oblikovanja: forma, silueta, tekstura, struktura 11. Formiranje vrtnih kompozicija: usklađivanje visina i formi 12. Slaganje boja u vrtom oblikovanju 13. Sadnja biljaka: drveća, grmlja i cvijeća (trajnica, sezonskog) 14. Njega i održavanje zelenih površina 15. II. kolokvij 				
Način izvođenja	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci	

nastave (označiti masnim tiskom)	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo
	Napomene:			
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnome procesu - sačiniti izvedbeni projekt - pisati kolokvije - pisati test - usmeni dio ispita ... 			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar <i>Europskoga sustava prijenosa bodova</i>				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Samostalni zadaci	30		40 %	
Seminarski rad (pismeni i usmeni)				
Kolokviji i priprema za kontinuiranu provjeru znanja	20		30 %	
Pismeni ispit	20		20%	
Usmeni ispit	10		10%	
Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arar, K. 2014.: Koščela – autohtone vrste Hercegovine, Mostar. 2. Pehar, J. 2005.: Vrtlarstvo, Mostar. 3. Vujković, Lj. 2003.: Pejzažna arhitektura: planiranje i projektovanje, „Lion“ Beograd 4. Spens, M. 2003.: Modern Landscape. London 5. Brookes J. 2001: Dizajn vrta, Znanje Zagreb 			
Dopunska literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terence C., Pearson D. 1998.: Garten-Idoen gartengestaltung, DuMont Verlag. Köln 2. Brookes J. 2002.: Garden design, Dorling Kindarsel Limited, London 3. 1000 x Landscape architecture 2009., Braun 			
Dodatne informacije o kolegiju	<p>Sličan predmet na srodnim sveučilištima:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Osnovi pejzažnog oblikovanja, Poljoprivredno prehrambeni fakultet Univerzitet Sarajevo ▪ Krajobrazno oblikovanje Studio 1, Agronomski fakultet Sveučilište u Zagrebu ▪ Studio 1, Biotehniška fakulteta, Univerze v Ljubljani ▪ Design Project - Site, Concept and Theory (dva semestra), Landscape Architecture Programme, Swedish University of Agricultural Sciences Alnarp 			

Naziv kolegija	Dekorativna dendrologija			Kod kolegija	
Studijski program Ciklus	Diplomski studij agronomije			Godina studija	2.
ECTS vrijednost boda:	3	Semestar	III	Broj sati po semestru (p+v+s)	30 (15+8+7)
Status kolegija:	izborni	Preduvjeti:	-	Usporedni uvjeti:	
Pristup kolegiju:				Vrijeme održavanja nastave:	
Nositelj kolegija/nastavnik:	Doc.dr.sc. Katica Arar				
Suradnik na kolegiju/ nastavnik					
Kontakt sati/konzultacije:	30				
E-mail adresa i broj telefona:	katica.arar@gmail.com ++ 387 63 994-702				
Asistent					
Kontakt sati/konzultacije:					
E-mail adresa i broj telefona					
Ciljevi kolegija:	Kolegij ima za cilj omogućiti studentima stjecanje osnovnih znanja o drvenastim ukrasnim vrstama. U programskom dijelu Dendrologija naglasak je na identifikaciji, morfološkim i uzgojnim uvjetima te primjeni najvažnijih ukrasnih drvenastih vrsta. Bit će obrađene i funkcija, odnosno, značaj ukrasne autohtone i alohtone dendroflora. Studenti se kroz terenske vježbe i vježbe u praktikumu upoznaju s najvažnijim ukrasnim drvenastim vrstama. Polaganje ispita se provodi kroz parcijalne testove znanja ili preko završnog ispita.				
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ argumentirano iznijeti mišljenje o funkciji ukrasnih drvenastih vrsta u ruralnim i urbanim sredinama, ▪ interpretirati pojmove obrađene unutar kolegija, ▪ identificirati najvažnije ukrasne drvenaste vrste, ▪ preporučiti biljne vrste za različita staništa i različite načine upotrebe, <p>U sklopu kolegija studenti dobivaju znanja o morfološkim, uzgojnim i upotrebim svojstvima najvažnijih ukrasnih drvenastih vrsta. Kolegij također osposobljava studente za organizaciju rasadničarske proizvodnje i provođenje generativnog i vegetativnog razmnožavanja drvenastih ukrasnih vrsta.</p>				
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	16. Funkcija i značaj zelenila; 17. Morfološka svojstva ukrasnih drvenastih vrsta; 18. Podjela i odabir tema seminarskih radova 19. Autohtona i alohtona dendroflora 20. Identifikacija odabrane dekorativne dendroflora 21. Posjet odabranim parkovima 22. Ukrasne drvenaste vrste za vlažna, pjeskovita, slana, kisela, alkalna tla; kontinentalna i mediteranska dendroflora 23. I. kolokvij 24. Identifikacija odabrane dekorativne dendroflora 25. Drvenaste ukrasne vrste za žive ograde, drvorede, solitere, grupe 26. Odabrana dendroflora 27. Posjet odabranim parkovima 28. Drvenaste ukrasne vrste za podstojne etaže, kamenjare, pokrivači tla, penjačice i povijuše 29. Odabrana dendroflora 30. II. kolokvij				
Način izvođenja nastave (označiti masnim tiskom)	Predavanja	Vježbe	Seminari	Samostalni zadaci	
	Konzultacije	Terenski rad	Mentorski rad	Ostalo	

	Napomene:			
Studentske obveze	<ul style="list-style-type: none"> - pohađati nastavu i sudjelovati u nastavnome procesu - napisati seminarski rad i izložiti ga - pisati kolokvije - pisati test - usmeni dio ispita ... 			
Praćenje i ocjenjivanje studenta (označiti masnim tiskom)	Pohađanje nastave	Aktivnosti u nastavi	Seminarski rad	Praktični rad
	Usmeni ispit	Pismeni ispit	Kontinuirana provjera znanja	
Detaljan prikaz ocjenjivanja unutar Europskoga sustava prijenosa bodova				
OBVEZE STUDENTA	SATI (PROCJENA)	UDIO U ECTS-u	UDIO U OCJENI	
Samostalni zadaci				
Seminarski rad (usmeni)	10		20 %	
Kolokviji i priprema za kontinuiranu provjeru znanja	30		50 %	
Pismeni ispit	20		20%	
Usmeni ispit	10		10%	
Obvezna literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arar, K. 2014.: Koščela – autohtone vrste Hercegovine, Mostar. 2. Šilić, Č. 1983.: Atlas drveća i grmlja. Svjetlost, Sarajevo. 3. Šilić, Č. 1990. :Ukrasno drveće i grmlje. Svjetlost, Sarajevo. 4. Macdonald, B. 2002. Practical Woody Plant Propagation for Nursery Growers. Timber Press, Portland. 			
Dopunska literatura:	<ol style="list-style-type: none"> 4. Coombes, A. J. 1992. Trees. Dorling Kindersley, London. 5. Phillips R., Rix M. 1989. Shrubs. Random House, New York. 6. Dirr M. A. 1998. Manual of Woody Landscape Plants. Stipes Publishing, Champaign. 			
Dodatne informacije o kolegiju	<p>Sličan predmet na srodnim sveučilištima:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Parkovska dendrologija, Poljoprivredni fakultet Univerzitet Banja Luka ▪ Parkovna dendrologija 1, Agronomski fakultet Sveučilište u Zagrebu ▪ Dendrologie: Universität für Bodenkultur Wien, Austria ▪ Dendrology: Miami University, SAD 			

I. OSNOVNI PODACI O PREDLAGANOM MODULU

Odgovara traženim podacima

Naziv modula: Međunarodna trgovina poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda

Temeljni studij na kojem se modul izvodi: „ Poljoprivreda i EU“

Studij je: preddiplomski (Bs) ili diplomski (Ms) upisati X u kućicu

Studijska godina u kojoj se modul izvodi (Semestar) 3.
sem.

Status modula (upisati T, OS, ili IS): IS

Jezik: hrvatski

Navesti strani jezik ako koordinator može osigurati izvođenje nastave i ispite (u cijelosti) na jednom od EU jezika (engleski, njemački, španjolski, itd.)

Koordinator modula:

Prof. dr. sc. Željko ŠUMAN

Znanstveno-nastavno zvanje ime prezime

Broj ECTS bodova 6

Ukupno sati izravne nastave: 60

Način izvođenja izravne nastave

Vrste nastave		
oznaka	naziv	sati
P	Predavanja	40
A	Auditorne vježbe	10
L	Laboratorijske vježbe	
PK	Vježbe u praktikumu	
S	Seminar	10
T	Terenske vježbe	

Uvjeti za dobivanje potpisa

Sudjelovanje na teoretskom i praktičnom dijelu nastave da

Način polaganja ispita: Pismeno Usmeno upisati X u jednu ili obje kućice

Opis modula (do 1200 slovnih mjesta):

Pojam, značenje i teoretske osnove međunarodne trgovine; Pojam, vrste i instrumenti međunarodne trgovinske politike; Međunarodna tržišta i međunarodna trgovina poljoprivredno-prehrambenim proizvodima: glavni mehanizmi i struktura, dinamika i trendovi, izazovi i perspektive; Poljoprivreda u sklopu WTO-a i multilateralnih trgovinskih sporazuma; Globalizacija i korporatizacija poljoprivrede; Prehrambena sigurnost i izazovi upravljanja globalnim prehrambenim sustavom; Poljoprivreda i vanjskotrgovinska politika BiH.

Cilj modula - koja znanja i vještine student postiže slušanjem modula (do 200 slovnih mjesta):

Modul je konceptijski i sadržajno postavljen tako da pruža neophodna i specifična znanja iz područja teorije međunarodne trgovine i međunarodne trgovinske politike te (naročito) njihovih praktičnih i institucionalno-regulativnih implikacija na kompleksnom području razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Literatura (navesti detaljne podatke o izdavaču i godini izdanja):

Obvezna literatura

red. broj	Naziv
1.	A. Babić i M. Babić, <i>Međunarodna ekonomija</i> , sedmo izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Sigma, Zagreb, 2008., (odabrana poglavlja)
2.	Željko Šuman, <i>Neki problemi globalne trgovine poljoprivrednim proizvodima na pragu 21. stoljeća: naslijeđe, aktualno stanje, perspektive</i> , Sveučilište u Mostaru, 1999.
3.	Željko Šuman, <i>WTO na milenijskoj prekretnici: Seattle i nakon njega</i> , Sveučilište u Mostaru, 2001.
4.	Željko Šuman, <i>WTO i EU u procesu globalizacije: odabrane teme</i> , Sveučilište u Mostaru, 2005.
5.	Željko Šuman, <i>Globalizacija, WTO i EU: izazovi i kontroverze</i> , Ekonomski fakultet Sveučilišta u Mostaru, 2008.
6.	
7.	

Preporučena literatura

red. broj	Naziv
1.	P. R. Krugman/M. Obstfeld, <i>Međunarodna ekonomija</i> , 7. izdanje, Mate, Zagreb, 2008. (odabrana poglavlja)
2.	J. E. Stiglitz/ Andrew Charlton, <i>Pravedna trgovina za sve</i> , Algoritam, Zagreb, 2008.
3.	W. Coleman/W. Grant/T. Josling, <i>Agriculture in the New Global Economy</i> , Edward Elgar, 2004.
4.	Olivier de Schutter, UN Special Rapporteur on the Right to Food, <i>The World Trade Organization and the Post-Global Food Crisis Agenda. Putting Food Security First in the International Trade System</i> , Activity Report- November 2011, dostupno online na: www.srfood.org
5.	WTO, <i>Agreement on Agriculture</i> , dostupno online na: www.wto.org
6.	WTO, <i>World Trade Report</i> , razna godišta, dostupno online na: www.wto.org
7.	UNCTAD, <i>Trade and Development Report</i> , razna godišta, dostupno online na: www.unctad.org
8.	Ostala literatura i internetski izvori za pojedine teme po preporuci predmetnog nastavnika.

Studijski program	Vrsta studija (ciklus)	Diplomski studijski program		Godina studija
	Naziv studijskog programa	AGROEKONOMIKA		II
Naziv kolegija	RURALNI TURIZAM			
Kod kolegija	Semestar	Status modula	ECTS bodovi	Kontakt sati
	III	Izborni	3	30
Obvezni prethodno položeni ispiti				
Nositelj kolegija/nastavnik:	Prof.dr.sc. Marko Ivanković			
Suradnik na kolegiju/ nastavnik				
Kontakt sati/konzultacije:	15			
E-mail adresa i broj telefona:	mivankovic@faz.ba , ++387 63 329 510			
Asistent	mr.sc.Marko Šantić dipl.oec			
Kontakt sati/konzultacije:	15			
E-mail adresa i broj telefona	davidsantic@gmail.com ++387 63 345 754			
Ciljevi kolegija:	Upoznati studente sa pojmovnim određenjem turizma, turističkog prostora i ruralnog turizma. Uvesti ih u osnove prirodnih i ambijentalnih turističkih resursa. Skrenuti im posebnu pozornost na ekološke aspekte u turizmu, kao i na područje jaza između razvoja modernog turizma i održivog razvoja. Upoznati studente sa humanističkim aspektima u turizmu i preduvjetima njegovog razvoja. Upoznati studente sa osnovnim elementima upravljanja ruralnim turističkim destinacijama. Uvesti studente u osnove marketinga u ruralnom turizmu, s naročitim osvrtom na integriranu marketinšku komunikaciju u turizmu. Na koncu, pomoći studentima u stjecanju osnovnih znanja i vještina u identificiranju i samom valoriziranju potencijalnih ali i postojećih turističkih resursa.			
Ishodi učenja (opće i specifične kompetencije):	Tijekom slušanja kolegija stječu se osnovna teorijska znanja iz razumijevanja pojmovnog određenja turizma kao fenomena, identifikacije i valorizacije potencijalnih i postojećih turističkih resursa. Kroz kolegij, studenti se motiviraju na timski rad, kao i na samostalno provođenje određenih aktivnosti po pitanju vještina, znanja i metodoloških osnova ruralnog turizma. Posebna pozornost poklanja se osposobljavanju studenata kako bi bili u mogućnosti razumjeti i provoditi politiku održivog razvoja u ruralnom turizmu. Pri tome, moraju biti osposobljeni i za sudjelovanje u prepoznavanju i valoriziranju turističkih resursa, a istovremeno voditi računa o ekološkim komponentama turističkih proizvoda i usluga, te ih biti u stanju, zajedno sa ekonomskim i marketinškim stručnjacima uvoditi na tržište. Praktična znanja odnose se na mogućnost identifikacije i valorizacije turističkih potencijala ruralnih turističkih destinacija, ali i ukupnih turističkih potencijala na regionalnoj i nacionalnoj razini, kao i primjene stečenih znanja iz osnova upravljanja ruralnom turističkom destinacijom i njenom promocijom. Stečeno znanje primjenjivo je u oblasti profitnog i neprofitnog sektora turizma uopće..			
	Nastavne jedinice	P	V	S
Sadržaj silabusa/izvedbenog plana (ukratko):	8. UVOD	1	1	
	9. POJMOVNO I DEFINICIJSKO ODREĐENE TURIZMA, RURALNOG TURIZMA I TURISTIČKOG POTENCIJALA	1	1	
	10. PRIRODNA OSNOVA I RURALNI TURIZAM	1	1	
	11. RURALNI TURIZAM I OKOLIŠ – TURIZAM ODRŽIVOG RAZVOJA	1	1	
	12. AMBIJENTALNI RESURSI I LJUDSKI POTENCIJALI U RURALNOM TURIZMU	1	1	
	13. HUMANISTIČKI ASPEKTI TURIZMA	1	1	
	14. TURISTIČKE ATRAKCIJE	1		1
	15. TURISTIČKA DESTINACIJA I DESTINACIJSKI SUSTAV	1		1
	16. UPRAVLJANJE TURISTIČKIM DESTINACIJSKIM SUSTAVOM	1		1
	17. MARKETING U RURALNOM TURIZMU	2		1
	18. MARKETING TURISTIČKE DESTINACIJE	1		1
	19. INTEGRIRANA MARKETINŠKA KOMUNIKACIJA U TURIZMU	1		1
20. ISTRAŽIVANJE TURISTIČKIH TRŽIŠTA	1	1		
21. VREDNOVANJE, DOKUMENTACIJA I TURISTIČKA VALORIZACIJA	1	1		

Kontakt sati	60	Praktični rad		Seminari		Priprema ispita	30
Literatura-Čitanje	30	Pisani radovi		Ostalo(navesti)		UKUPNO:	120
LITERATURA:				PROVJERA ZNANJA I OCJENJIVANJE			
6. Ružić P., (2009) Ruralni turizam, Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč 7. Demonja D., Ružić P., (2010) Ruralni turizam u Hrvatskoj, Meridijani, Samobor 8. Kotler, Ph., Bowen, J. T., Mahens, J. C. (2010) Marketing u ugostiteljstvu, hotelijerstvu i turizmu, MATE, Zagreb (odabrana poglavlja) 9. Dobre R. Rusković P. Čivljak M. (2004) Menadžment turističke destinacije. Visoka škola za turistički menadžment, Šibenik. 10. Kesić, T., (2003) <i>Integrirana marketinška komunikacija</i> , Opinio, Zagreb. 11. Senečić J., Grgona J., (2006) Marketing menadžment u turizmu, Mikrorad, Zagreb. 12. Vukonić B., Čavlek N. (2001) Rječnik turizma, Masmedia, Zagreb. 13. Petrić L.,(2011) Upravljanje turističkom destinacijom, Ekonomski fakultet Split, 14. Križman Pavlović, D. (2008) Marketing turističke destinacije, Mikrorad, Zagreb. 15. Kušen, E.(2002.), Turistička atrakcijska osnova, Biblioteka Instituta za turizam Zagreb 16. Bilen, M., Bučar, K. (2004), Osnove turističke geografije, Mikrorad, Zagreb 17. Marušić M., Vranešević T., (2001) Istraživanje tržišta, ADECO, Zagreb.					Kriterij	Bodovi	Uvjet
				1.	Pohađanje nastave	10	8
				2.	Angažman na nastavi	20	10
				3.	Kolokviji u tijeku semestra		
				4.	Pisani rad(seminarski)	10	8
				5.	Pismeni ispit	20	10
				6.	Usmeni ispit	40	24
				7.	UKUPNO:	100	60
				8.	Napomene:		